2. MODUL

EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK

Ebbe a szakmacsoportba meglehetősen különböző tevékenységi területek tartoznak: a személyi szolgáltatások (fodrász, kozmetikus) és a védelmi szakterület (rendőr, biztonságszervező, határrendész).

A szakmacsoportba tartozó alap-szakképesítések
- Ipari üvegműves
- Sportszerjavító
- Üvegcsiszoló
- Takarító
- Kéz- és lábápoló, műkörömépítő
- Köztisztasági munkagép- és járműkezelő
- Biztonsági őr
- Biztonságtechnikai szerelő, kezelő
- Parkolóőr
- Honvéd tiszthelyettes II. (az ágazat megjelölésével)
- Fodrász
- Temetkezési szolgáltató
- Tűzoltó
- Ingatlanközvetítő
- Munkaelemző
- Társasházkezelő
- Kozmetikus
- Büntetés-végrehajtási felügyelő I.
- Határrendész
- Közterület-felügyelő
- Magánnyomozó
- Polgári védelmi előadó
- Rendőr
- Tűzvédelmi előadó
- Honvéd tiszthelyettes I. (az ágazat megjelölésével)
- Szabványügyi menedzser
- Grafológus
- Biztonságszervező I.
- Munkavédelmi technikus
- Honvéd zászlós (az ágazat megjelölésével)
- Mérnökasszisztens
- Érdekérvényesítő (lobbi-) szakreferens
- Rendészeti szervező
- Végrehajtó

A szakmacsoporthoz tartozó alap-szakképesítésekről, valamint az azokhoz kapcsolódó részszakképesítésekről, elágazásokról és ráépülésekről tájékozódhat e modul 1. részmoduljának *1. mellékleté*ből. Ezt a mellékletet elsősorban pedagógusoknak szántuk, de ha úgy látja, hogy a diákok is tudják hasznosítani, úgy számukra is odaadható.

Az egyes szakképesítések részletes leírását, jellemzését több internetes oldalon is megtekintheti.

A www.szakkepesites.hu oldalon – a képernyő bal oldalán – az OKJ szakképesítéseket négy szempont szerint keresheti:
- ABC szerint
- Szakmacsoport szerint
- Tanulmányi terület szerint
- Szint szerint

Kiválasztva bármely szakképesítést, a legrészletesebb információkat a szakmai és vizsgakövetelményekre vonatkozó rendeletek tartalmazzák, amelyek az oldalról letölthetők.

A www.milegyek.hu oldalon – szintén a képernyő bal oldalán – a szakmakereső fülre kattintva kínál az oldal egyszerű és komplex keresést. Érdemes ez utóbbit választani, ahol nemcsak a szakmacsoportok, de a végzettség és a képességek, tulajdonságok beállításával is képes szűrni a rendszer. Ezen az oldalon – kiválasztva egy konkrét szakképesítést – diákok számára is könnyen érthető, könnyen átlátható és feldolgozható formában mutatják be a szakképesítéseket.

A www.epalya.hu oldalon a „Tanulás” fülön belül a „Képzettségek”-re kattintva informálódhatunk a szakképesítésekről. A konkrét szakképesítések információs felületére belépve itt is megtalálhatók a szakmai és vizsgakövetelmények, amelyek a Nemzeti Szakképzési

és Felnőttképzési Intézet honlapjára navigálják az érdeklődőket.

Munkahelyi megfigyelés

A munkahelyi megfigyelés (job-shadowing) lehetőséget teremt arra, hogy a fiatalok/tanulók valós munkakörnyezetben szerezhessenek benyomásokat egy-egy pályaterületről, foglalkozásról úgy, hogy az adott szakembert „árnyékként követve" megismerik a legfontosabb tevékenységeket, eszközöket, munkamódokat, munkakörnyezetet, a munkavégzéshez kapcsolódó alapvető szabályokat és további jellemzőket. A job-shadowing során a fiatalok/tanulók nem kapcsolódnak be a munkavégzésbe, hanem előre megbeszélt, felosztott megfigyelési szempontok alapján „elemzik a munkakört", illetve előre megadott kérdések mentén szereznek információt az adott munkahelyen a kijelölt személy (személyek) tevékenységéről, a használt eszközökről, a munkahelyi kapcsolatokról stb.

Ha a munkahelyi megfigyelések során a diákok nem vihetők ki egy csoportban a munkahelyre, akkor a következő megoldások valamelyikét javasoljuk (feltételezve, hogy az osztályt két részre, „A" és „B" csoportra osztjuk).

A modul 4 hete alatt (ha 6 szakmacsoportot választunk ki):

	„A" csoport által végzett tananyag	„B" csoport által végzett tananyag
1. hét	1. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 1. részmodul 3. foglalkozás	1. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 3. részmodul 3–6. foglalkozás
2. hét	2. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 2. részmodul 3. foglalkozás	2. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 4. részmodul 3–4. foglalkozás
3. hét	3. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 3. részmodul 3–6. foglalkozás	3. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 1. részmodul 3. foglalkozás
4. hét	4. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 4. részmodul 3–4. foglalkozás	4. részmodul 1–2. foglalkozás ÉS 2. részmodul 3. foglalkozás

Amennyiben 8 vagy 10 szakmacsoport kiválasztása történt, akkor olyan munkahelyi megfigyelési gyakorlatok szervezése ajánlott, ahová együtt kivihető az osztály.

Mellékletek

Minden részmodul mellékletének sorszámozása 1-től kezdődik. A következő oldalon lévő Összefoglaló táblázat a mellékletek címéről és sorszámáról ad tájékoztatást, valamint a fajtájáról (feladatlap, információs lap, megoldókulcs vagy digitális melléklet CD-n). A mellékletek mindegyikén található jelzés arra vonatkozóan, hogy kinek szól. Amennyiben a pedagógus (tanár) számára készült, akkor „T" jelzésű; a diákoknak szólók „D" jelzésűek. Utóbbiak esetében minden diák egyet-egyet kap az adott mellékletből.

A „Cs^X" jelű lap (ahol x egy szám) jellemzően a diákok csoportjának adandó mellékletet jelenti. A felső index száma jelzi, hogy maximum hány csoport alakítása javasolt az adott feladat elvégzése során. Ritkább esetben a Cs jelzés egy differenciált feladatadást lehetővé tevő feladatlapsort jelent, ahol a Cs után álló szám csupán azt jelzi, hogy hány példány szükséges ahhoz, hogy egy 16 fős csoport számára elég legyen. A feladatleírás minden esetben egyértelművé teszi a mellékletek felhasználását.

ÖSSZEFOGLALÓ TÁBLÁZAT A MODULBA TARTOZÓ RÉSZMODULOKRÓL, ILLETVE AZ AZOKHOZ KAPCSOLÓDÓ MELLÉKLETEKRŐL

	Részmodul címe	Részmodul óraszáma	A részmodulhoz tartozó segédletek
1. részmodul	Egyéb történetek	7	1. melléklet: Szakképesítések az egyéb szolgáltatások szakmacsoportban
			2. melléklet: A honvédség története – információs lap
			3. melléklet: A tűzoltóság története – információs lap
			4. melléklet: A fodrászat története – információs lap
			5. melléklet: A honvédség története – feladatlap
			6. melléklet: A tűzoltóság története – feladatlap
			7. melléklet: A fodrászat története – feladatlap
			8. melléklet: Értékelőkártyák
			9. melléklet: Szakmakártyák és definíciók
			10. melléklet: Egyéb szolgáltatások szakmacsoport – érdeklődési kérdőív
			11. melléklet: Az egyéb szolgáltatások szakmacsoport érdeklődési kérdőívének értékelése
2. részmodul	Szolgálunk és...!	7	1. melléklet: Szakértői köpönyeg – feladatlap
			2. melléklet: Filmek, filmek, filmek – feladatlap
			3. melléklet: A Beépített szépség c. film részlete MU2A – Pályakép-kereső DVD-n
			4. melléklet: A Ne szórakozz Zohannal c. film részlete MU2D – Pályakép-kereső DVD-n
			5. melléklet: A Neveletlen hercegnő c. film részlete MU2E – Pályakép-kereső DVD-n
3. részmodul	...védünk?	7	1. melléklet: Bingó játék – játéklap
			2. melléklet: Bingó játék – meghatározások
			3. melléklet: Piros, sárga, zöld – információs lap
			4. melléklet: Lánglovagok – feladatlap
			5. melléklet: Lánglovagok – megoldókulcs
			6. melléklet: TAKARÍ-toTÓ – feladatlap
			7. melléklet: TAKARÍ-toTÓ – megoldókulcs

	Részmodul címe	Részmodul óraszáma	A részmodulhoz tartozó segédletek
3. részmodul	...védünk?	7	8. melléklet: A tisztaság fél egészség – kártyák
			9. melléklet: A tisztaság fél egészség – feladatlap
			10. melléklet: Tippek nagytakarításhoz – információs lap
			11. melléklet: A rendőr karja – információs lap
4. részmodul	Három az egyben!	7	1. melléklet: Szakmakártyák
			2. melléklet: Csoportosítsunk! – feladatlap
			3. melléklet: Csoportosítsunk! – megoldás
			4. melléklet: Fekete-fehér – feladatlap
			5. melléklet: Közterület-felügyelő c. film – digitális melléklet CD-n
			6. melléklet: Közterület-felügyelő – feladatlap
			7. melléklet: Elektronikai és mechanikai vagyonvédelmi rendszerszerelő c. film – digitális melléklet CD-n
			8. melléklet: Vagyonvédelmi-rendszerszerelő – feladatlap
			9. melléklet: A kutya története – információs lap
			10. melléklet: A kutyafajták csoportosítása – információs lap
			11. melléklet: Eb ura fakó – kártyák
			12. melléklet: Eb ura fakó – feladatlap
			13. melléklet: Eb ura fakó – megoldókulcs
			14. melléklet: Kutyaiskola 1. A hagyományos és klikkeres kiképzés – információs lap
			15. melléklet: Kutyaiskola 2. A megerősítés értéke és a jutalom viszonylagossága – információs lap
			16. melléklet: Kutyaiskola 3. Időzítés – információs lap
			17. melléklet: Tanítás klikkerrel c. film – digitális melléklet CD-n
			18. melléklet: Kutyatánc c. film – digitális melléklet CD-n
			19. melléklet: Napzáró klikk-pakk – értékelő lap

1. RÉSZMODUL

EGYÉB TÖRTÉNETEK

Az ebben a szakmacsoportban tevékenykedőknek nincsen két egyforma napjuk, hiszen még egy szakmán belül is nagyon összetett feladatokat kell végezni. Ráadásul egymástól homlokegyenest különböző képesítések között lehet választani és válogatni. Ezért nagyon fontos az egyéb szakmacsoportba tartozó szakmákkal történő ismerkedés, hiszen nem is gondoljuk, hogy ezek a szakmák mind ebben a szakmacsoportban találhatók. A részmodul részben egy első áttekintő ismerkedést kíván biztosítani a szakmáknak erről az igen vegyes tárházáról, és három történetével – honvédelem, fodrászat és tűzoltóság – részletesebben is megismerkedhetnek a diákok.

KIEMELTEN FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK

- Értő olvasás és figyelem
- Problémamegoldás
- Kreativitás
- Önismeret
- Információszerzés és -keresés

IDŐIGÉNY

- 7 óra

MELY CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ JÁRUL HOZZÁ?

Az egyéb szakmacsoporthoz tartozó szakmákkal történő ismerkedés révén válik megfogalmazhatóvá a szakmacsoport szakmáinak vonzósága az egyén életpálya-tervezésében.

A szakmacsoportba tartozó szakmák jellemzőinek, követelményeinek megismerése révén alakul ki elképzelés a diákokban arról, hogy milyen alapvető elvárások fogalmazódnak meg a szakmacsoporthoz tartozó szakmákat végzők iránt. Önismeretére építve ezáltal válik a diák képessé annak mérlegelésére, hogy mennyire illeszkednek a szakmák a saját képességeihez, preferenciáihoz.

Az értő olvasás és problémamegoldás, az önálló ismeretszerzés támogatásával az alapvető munkavállalói kompetenciák közül az egész életen át tartó tanulás kompetenciáinak kialakulását támogatja.

SZAKTUDOMÁNYI ÉS PEDAGÓGIAI HÁTTÉR

Ebbe a szakmacsoportba meglehetősen különböző tevékenységi területek tartoznak.

1. A személyi szolgáltatások nagyon mély bizalmon alapulnak, amelynek bizonyos fokig része az intimitás. Ezt a közvetlenséget jó kommunikáció nélkül lehetetlen megteremteni. A szépségiparban a közvetlenül az emberekkel foglalkozó szakemberek sikeres munkája nagyrészt attól függ, hogy megértik-e, mire vágyik, mit szeretne a vendég, illetve, hogy tudják-e ők maguk hitelesen tolmácsolni azt, amit szakmájuk szabályai elvárnak tőlük az eredményes munka érdekében.

Ebben az adott helyzetben is érvényes a mondás, mely szerint a tudás hatalom: magunk megértetésének és mások megértésének hatalma (pl. fodrász, kozmetikus).

2. A védelmi szakterület egy feladat és egyben egy intézkedési rendszer, amelynek célja a lakosság életének megóvása, az életben maradás feltételeinek biztosítása, valamint az állampolgárok felkészítése és a túlélés feltételeinek megteremtése. A veszélyek hatékony megelőzése, gyors reagálás és következményfelszámolás (pl. rendőr, biztonságszervező, határrendész).

3. A kézműves tevékenységek körébe sorolható az ipari üvegműves, a sportszerjavító és az üvegcsiszoló is, bár ezeknek a szakmáknak a képviselői által végzett tevékenységek a szolgáltatások közé is sorolandók.

Munkahelyi megfigyelés

Megjegyzés: Ha nem oldható meg, hogy az egész osztály egyszerre menjen munkahelyi megfigyelésre, akkor az iskolában maradókkal a 3. részmodulnál ismertetett 3–6. foglalkozás végezhető el! Lásd részletesebben a modulleírást!

AJÁNLOTT FELDOLGOZÁS

1. FOGLALKOZÁS

Egy kis történelem

A rövid olvasmányok alapján a diákok ismerkedjenek meg a szakmák történetével, kialakulásával, jellegzetességeivel!

Időigény
45 perc

Eszközök
- Csomagolópapír
- Filctollak
- Kartonlapok
- Ragasztó stift

25 perc ÍGY KEZDŐDÖTT

A rövid olvasmányok által a szakmák megismerése

Cél
Az egyéb szolgáltatások csoportban található szakmák történetének megismerése, áttekintése közben a tanulók információszerzési és -feldolgozási képességének fejlesztése

Forrás
A tanárnak segítséget nyújt a modul elején található szakmafelsorolás és az *1. mellékletben* található táblázat.
http://hu.wikipedia.org/wiki/Magyar_hadt%C3%B6rt%C3%A9net (Hadseregtörténet)
http://www.militaria.hu/hun/altinfo.php?dazon=22 (Hadseregtörténet)
http://www.katasztrofavedelem.hu/tartalom.php?id=16 (A tűzoltóság története)
http://www.tuzinfo.hu/?oldal=forum-tema&topic=32 (Tűzoltósági honlap)
http://style.hu/noimagazin/szepsegapolas/fodraszat/A-frizura-tortenete (Fodrászat)
2. melléklet: A honvédség története – információs lap
3. melléklet: A tűzoltóság története – információs lap
4. melléklet: A fodrászat története – információs lap
5. melléklet: A honvédség története – feladatlap
6. melléklet: A tűzoltóság története – feladatlap
7. melléklet: A fodrászat története – feladatlap
8. melléklet: Értékelőkártyák

A feladat menete

1. Alakítson három, körülbelül egyenlő számú csoportot (például érdeklődés szerint: honvédelem – tűzoltóság – fodrászat), de könnyíthető a feladat, ha mindenki ugyanazt a történetet olvassa, és a csoport együtt dolgozik.
2. A csoportból egy önként jelentkező tartson előadást a másik két csoportnak! Hívja fel az előadást vállaló diák figyelmét a vastagon szedett részletekre – ezek hangsúlyozására –, mert az információs lap kitöltéséhez szükséges ezek ismerete. Az önként jelentkezőknek adja oda az információs lapokat (*2–4. melléklet*).
3. A csoporttagok húzzanak egy, a saját előadásuk témájától eltérő feladatlapot, amelyet az előadás közben ki kell majd tölteniük (*5–6. melléklet*). Mindenkit kérjen meg arra, hogy tegyen valamilyen jelet a feladatlapra, amiről felismeri, hogy az az övé!
4. Mielőtt elkezdődik egy-egy kiselőadás, adjon 1-2 percet a feladatlapok kérdéseinek átfutására!
5. Az előadások egymás után hangozzanak el!
6. Ossza ki írásban is a diákoknak azt az információs lapot, amelynek a feladatlapját húzták!
7. Adjon 10 percet a feladatlap kiegészítésére (lehetőleg egy másik színnel folytassák a kitöltést), majd szedje be a csoportoktól a feladatlapot és az információs lapot is!
8. A feladatlapokat forgó módszerrel adja oda a „szakértői" csoportoknak!
9. A szöveg alapján a szakértői csoport együtt egészítse ki a hiányos feladatlapokat (10 perc), és juttassák vissza az eredeti kitöltőnek!

Megbeszélés/Értékelés

Az *5., 6., 7.. melléklet*: A honvédség; A tűzoltóság; A fodrászat története – feladatlapok kitöltve kerüljenek a portfólióba!

Értékelési eszköznek használhat smiley fejjel ellátott kártyákat, amelyeket a csoportnak a foglalkozás elején kiosztott. (A kártyák a *8. mellékletben* találhatók). Kétféle értékelési módot is használhat a csoport munkájára:

- az előadás érdekessége szerint;
- mennyire volt információgazdag az előadás.

20 perc KI NYER MA?

A szakmacsoportba tartozó szakmák összegyűjtése párban vagy egyénileg.

Cél

Az önálló gondolkodás, a kreativitás fejlesztése, a tanulók ismeretének bővítése a szakmacsoportba tartozó szakmákkal kapcsolatban.

Forrás

1. melléklet: Szakképesítések az egyéb szolgáltatások szakmacsoportban
http://okj2006.hu/abc_index.html (2009-08-05 szakma leírások)

A feladat menete

1. A tanulók egyéni/páros munkában próbáljanak minél több szakmát összegyűjteni, ami szerintük az egyéb szolgáltatások szakmacsoportba tartozik. (5 perc)
   Könnyíthető a feladat, ha a tanulók felidézik a három nagy csoportot a szakmacsoporton belül:
   a) Személyi szolgáltatások
   b) Védelmi szakterület
   c) Kézműves tevékenységek
2. A megadott idő végén a diákok a *1. melléklet* segítségével azonosítsák, melyek tartoznak valóban a szakmacsoportba! A csoport gyűjtse össze az összes szakmát, amit sikerült azonosítani a szakmacsoportban, ezt jól látható helyre függesszék ki!
3. Minden tanuló válasszon 1-1, a szakmacsoportba tartozó szakmát, amelynek rajzoljon címert, vagy írjon róla reklámmondatot! (15 perc)

Megbeszélés/Értékelés

A választott szakmáról készült produktum kerüljön a portfólióba!

Változatok

A legtöbbet gyűjtött tanuló jutalmat kaphat, illetve a cégérekből és reklámmondatokból kiállítást rendezhetünk az iskola tanulói számára.

2. FOGLALKOZÁS

Ismerjünk meg minden egyebet!

A szakmacsoportba tartozó szakmák összegyűjtése és megismerése a feladatok segítségével

Időigény
45 perc

Eszközök
- Íróeszköz
- Rajzeszköz
- Papír

25 perc MÉG MI ÉRDEKEL?

A szakmacsoportba tartozó szakmák iránti érdeklődés feltérképezése kérdőíves módszerrel

Cél
Ráhangolás a szakmacsoportban történő tájékozódásra. Saját preferenciák, érzelmek és gondolatok tudatosítása

Forrás
10. melléklet: Egyéb szolgáltatások szakmacsoport – érdeklődési kérdőív
11. melléklet: Az egyéb szolgáltatások szakmacsoport érdeklődési kérdőívének értékelése

A feladat menete
1. Adjon mindenkinek egy példányt a *10. mellékletben* lévő érdeklődési kérdőívből! Szükség szerint segítsen a kijelentések értelmezésében!
2. Folyamatosan, ahogyan elkészülnek a diákok a kérdőív kitöltésével, ossza ki a *11. mellékletet*, amely a kiértékelést tartalmazza.
3. A kiértékelést követően önkéntes alapon a diákok mondják be, hogy melyik szakma volt a szakmacsoporton belül a leginkább érdeklődést felkeltő.

Megbeszélés/Értékelés
Az érdeklődési kérdőív (*10. melléklet*) és kiértékelése (*11. melléklet*) kerüljön a portfólióba!

20 perc ÖSSZERAKÁS

A tanulók kis csoportban dolgoznak, a feladat az, hogy a mellékletben szereplő szakmaleírás szétdarabolt részeit rakják össze.

Cél
Az értő olvasás és figyelem, a problémamegoldás fejlesztése a szakmák megismerése közben

Forrás
9. melléklet: Szakmakártyák és definíciók
http://okj2006.hu/abc_index.html

A feladat menete
1. A tanulók párban válasszanak egy szakmát a kártyák közül!
2. Próbálják maguktól meghatározni a szakmát saját szavaikkal!
3. A maguk által megfogalmazott definíciót írják le egy kartonpapírra!
4. Az asztalon található jellemzések közül keressék ki a megfelelőt!
5. A csomagolópapírra ragasszák fel a foglalkozás nevét, mellé a saját szavakkal történt meghatározást, majd az asztalról kiválasztott jellemzőt/definíciót!
   Nehezíthető a feladat, ha a diákok érdeklődésük függvényében több szakmát is választhatnak, így egymás megoldásait ki is egészíthetik.
6. Az elkészült csomagolópapírt ragassza ki a táblára, és a csoport együtt ellenőrizze, hogy jó lett-e a definíció:
   Fodrász: hajvágás; tartóshullám készítése; hajfestés; hajszárítás; borotválás; paróka készítése; tanácsadás; üzleti adminisztráció végzése; vendégekkel való foglalkozás.
   Ingatlanközvetítő: ingatlanok (házingatlanok és telkek) adásvételének és cseréjének közvetítése, forgalmi értékbecslésük, az ügyletek lebonyolításának előkészítése.
   Kutyavezető: rendőrségnél, határőrségnél alkalmazott kutyák kiképzése, gondozása és a kutyákkal rendőri, határőrizeti feladatok elvégzése.
   Kozmetikus: a bőr ápolása, szépítése, öregedési folyamatainak késleltetése; fogyasztás; masszázs; szempilla- és szemöldökfestés; szőrtelenítés.
   Magánnyomozó: az ügyfelek megbízása alapján adatgyűjtést, megfigyelést folytat a jogszabályban megengedett területen és módon (pl. bűnügyben nem nyomozhat, titkosszolgálati eszközöket nem alkalmazhat).
   Tűzoltó: tűzmegelőzési és oltási szolgálat parancsnoki, szolgálatparancsnok-helyettesi, műszaki felelősi beosztásban.
   Üvegcsiszoló: ipari és kisipari műhelyekben speciális csiszológépeken speciális csiszolókorongokkal használati és dísztárgyak díszítése.

Munkaelemző: a jól szervezett munka előfeltételeinek elemzése és biztosítása, a 3M (mozdulattervezés, munkatanulmányozás, munkakialakítás) módszer gyakorlati alkalmazása.
Munkavédelmi technikus: a törvényben meghatározott feladatok (pl. munkáltatói szabályzat elkészítése, a munkavégzés tárgyi és személyi feltételeinek biztosítására vonatkozó előírások megkövetelése a munkáltatótól) elvégzése, illetve az ilyen munkában való részvétel.

Megbeszélés/Értékelés

Azt a csoportot, amelyik a legjobban definiált, az osztály jutalomban részesítheti.

3. FOGLALKOZÁS

Munkahelyi megfigyelések

A feladat leírása, részletezése, a szükséges eszközök és a kapcsolódó feladatlapok a „Munkahelyi megfigyelések" c. tanári segédanyagban találhatók.

Időigény

5 x 45 perc

Megjegyzés: Ha nem oldható meg, hogy az egész osztály együtt menjen munkahelyi megfigyelésre, akkor az iskolában maradókkal a *3. részmodulnál* ismertetett 3–6. foglalkozás végezhető el! Lásd részletesebben a modulleírást!

A részmodulban

Ráhangolást szolgáló feladatok:
- Így kezdődött

Elsajátítást támogató feladatok:
- Összerakás

Alkalmazást gyakoroltató feladatok:
- Még mi érdekel?
- Ki nyer ma?

ÉRTÉKELÉS

A portfólióba kerüljenek:
- *5. melléklet:* A honvédség története – feladatlap
- *6. melléklet:* A tűzoltóság története – feladatlap
- *7. melléklet:* A fodrászat története – feladatlap
- *10. melléklet:* Egyéb szolgáltatások szakmacsoport – érdeklődési kérdőív
- *11. melléklet:* Az egyéb szolgáltatások szakmacsoport érdeklődési kérdőívének értékelése
- A Ki nyer ma? feladat során készített produktum
- A munkahelyi megfigyelésen kitöltött feladatlapok

FORRÁSOK

A tevékenységek szervezésekor további változatosságot biztosíthat, ha a SzakMA projekt módszertanából egyéb foglalkozásokat is alkalmaz.
http://www.szakma.hu/szakmamodszertar/index.php

A honlapon további információkat találunk a pályaválasztással és szakmaválasztással kapcsolatban.
http://www.milegyek.hu/search.php?searchtype=simple

1. MELLÉKLET

SZAKKÉPESÍTÉSEK AZ EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK SZAKMACSOPORTBAN

Részszakképesítés (ebből továbbtanulással megszerezhető a szakképesítés)	**Szakképesítés**	**Specializáció** (a szakképesítés megszerzése közben dönteni kell, hogy melyik)	**Ráépülés** (szakma után további tanulással szerezhető meg)
	Ipari üvegműves		
	Sportszerjavító		
	Üvegcsiszoló		
Takarítógép-kezelő	Takarító		
	Kéz- és lábápoló, műkörömépítő		
Településtisztasági szippantógép-kezelő	Köztisztasági munkagép- és járműkezelő		
Testőr	Biztonsági őr	Bankőr	
		Fegyveres biztonsági őr	
		Kutyás őr	
Vagyonőr		Kutyavezető – biztonsági őr	
		Pénzszállító	
		Rendezvénybiztosító	

Részszakképesítés (ebből továbbtanulással megszerezhető a szakképesítés)	**Szakképesítés**	**Specializáció** (a szakképesítés megszerzése közben dönteni kell, hogy melyik)	**Ráépülés** (szakma után további tanulással szerezhető meg)
Biztonságtechnika-kezelő	Biztonságtechnikai szerelő, kezelő		
Elektronikus vagyonvédelmi rendszerszerelő			
Mechanikus vagyonvédelmi rendszerszerelő			
Díjbeszedő-leolvasó	Parkolóőr		
Alapfokú katonai vezetőhelyettes II.	Honvéd tiszthelyettes II. (az ágazat megjelölésével)		
	Fodrász		
Temetői munkás	Temetkezési szolgáltató		
Temetkezési asszisztens			
	Tűzoltó	Tűzoltó technikus	
	Ingatlanközvetítő	Ingatlanvagyon-értékelő és -közvetítő	
	Munkaelemző		
	Társasházkezelő	Ingatlankezelő	
	Kozmetikus		
Büntetés-végrehajtási felügyelő II.	Büntetés-végrehajtási felügyelő I.		
Objektumőr és kísérő	Határrendész	Kutyavezető- határőr	

Részszakképesítés (ebből továbbtanulással megszerezhető a szakképesítés)	**Szakképesítés**	**Specializáció** (a szakképesítés megszerzése közben dönteni kell, hogy melyik)	**Ráépülés** (szakma után további tanulással szerezhető meg)
	Közterület-felügyelő		
	Magánnyomozó		
	Polgári védelmi előadó	Katasztrófavédelmi és polgári védelmi főelőadó	
Kormányőr	Rendőr	Kutyavezető- rendőr	
	Tűzvédelmi előadó		
Alapfokú katonai vezető-helyettes I.	Honvéd tiszthelyettes I. (az ágazat megjelölésével)		
	Szabványügyi menedzser		
Grafológus szakasszisztens	Grafológus		
Biztonság-szervező II.	Biztonságszervező I.		
	Munkavédelmi technikus		
	Honvéd zászlós (az ágazat megjelölésével)		

Részszakképesítés (ebből továbbtanulással megszerezhető a szakképesítés)	**Szakképesítés**	**Specializáció** (a szakképesítés megszerzése közben dönteni kell, hogy melyik)	**Ráépülés** (szakma után további tanulással szerezhető meg)
	Mérnökasszisztens		Energetikai mérnök-asszisztens
			Építettkörnyezetmérnök-asszisztens
			Faipari terméktervező
			Faipari termelésszervező
			Gépipari mérnök-asszisztens
			Hálózati informatikus
			Kohómérnök-asszisztens
			Könnyűiparimérnök-asszisztens
			Mechatronikaimérnök-asszisztens
			Műszaki informatikai mérnökasszisztens
			Vegyészmérnök-asszisztens
			Vegyipari gépészmérnök-asszisztens
			Villamosmérnök-asszisztens
	Érdekérvényesítő (lobbi-) szakreferens		

Részszakképesítés (ebből továbbtanulással megszerezhető a szakképesítés)	**Szakképesítés**	**Specializáció** (a szakképesítés megszerzése közben dönteni kell, hogy melyik)	**Ráépülés** (szakma után további tanulással szerezhető meg)
	Rendészeti szervező		Határrendész-szervező
			Katasztrófavédelmi – polgári védelmi szervező
			Rendőrszervező
			Tűzoltószervező
	Végrehajtó		

(A www.epalya.hu honlapon a szakképesítés begépelésével információkat kaphat a szakképesítés során megtanulandó ismeretkörökről és a betölthető foglalkozásokról.)

2. MELLÉKLET

A honvédség története – információs lap

A Kárpát-medencébe bevonuló honfoglaló magyar törzsek harci erejét jól jellemzi, hogy a korabeli európai országok képtelenek voltak őket feltartóztatni. Kalandozó hadjárataik során eljutottak az Ibériai-félszigetig, ahol még a mórokkal is csatáztak, egy lapon emlegették őket a hódító arab, illetve normann támadókkal. Legjellemzőbb fegyverzetük a gyors lövéseket lehetővé tévő **reflexíj** (más néven visszacsapó íj) volt, amivel lóhátról is – akár vágta közben – rendkívül pontosan tudtak célozni. De volt náluk szablya, fokos, kopja is. A nyugati keresztények gyakran imádkoztak így: **„A magyarok nyilaitól ments meg Uram minket!"** Megbecsülték a távolsági harcot (rohamjaikat rendszerint taktikai megfontolásból nyílzáporok előzték meg), ám közelharcban is kemény harcosok voltak. Lóháton harcoltak, gyalogosaik nem voltak. **A nyugati kalandozások végét az augsburgi csata jelentette 955-ben.** A nehézlovasságot felsorakoztató és jól szervezett német csapatokkal történt összecsapásból a magyarok vesztesen kerültek ki (ekkor a magyar törzsek népessége is megtizedelődött). A csatavesztés okát nagyrészt az jelentette, hogy a németek kiismerték a magyarokra jellemző taktikát, illetve kővárakat építettek ellenük, melyekkel szemben a nomád, magyar lovasság szinte semmit nem ért el. A magyar lovagi hadsereg fénykora I. Lajos király uralkodása idején volt. A magyar nemesség 1458 telén, Budán, a Duna jegén a 15 éves Hunyadi Mátyást, Hunyadi János kisebbik fiát választotta királlyá. Mátyás uralkodása kezdetén leszámolt a főúri pártokkal, és központosított királyi hatalmat épített ki, amelynek alapját **az első magyar állandó zsoldoshadsereg, a fekete sereg** képezte. Előnyben részesítette az akkorra már igencsak elavultnak számító katapultokat, az apja által használt modern ágyúkkal szemben.

A Magyar Honvédség története az **1848–49-es szabadságharccal kezdődik, ugyanis ekkor állították fel az első központilag szervezett magyar hadsereget**. A szabadságharc leverése után csak 20 év múlva, a kiegyezés után nyílt újra mód arra, hogy egy önálló magyar hadsereg jöjjön létre. A Magyar Honvédség **a két világháború során gyakorlatilag teljesen megsemmisült**, és szinte a semmiből kellett azt minden alkalommal újra felépíteni. Az 1950-es évek során nagy létszámú tömeghadsereg felállítása volt a cél, ami jelentősen megterhelte az újjáépülő ország gazdasági lehetőségeit. Az 1970-es évek során zajlott le egy nagyobb léptékű eszközmodernizálás, de ennek ellenére a rendszerváltás idejére a honvédség katasztrofális állapotba került. Az ország 1999-ben lett a NATO tagja, ami további strukturális átalakításokat igényelt a honvédségtől.

3. MELLÉKLET

A tűzoltóság története – információs lap

Talán túlzás lenne azt állítani, hogy az ősember is foglalkozott már tűzvédelemmel, de a régészeti feltárások arról tanúskodnak, hogy eleink igen **gyakran óvatosak voltak a tűzhelyek létesítésénél, például kősorral, netán agyaggúlákkal kerítették körbe, vagy gödröt ástak a tűznek**. Az ókor legcivilizáltabb államaiban tűzvészkor már volt mit veszíteni. Nem véletlen, hogy a tűz elleni fellépés első adatai is innen származnak: **Egyiptomban** például mintegy négyezer évvel ezelőtt már **előírták az oltóvödrök** készenlétben tartását. Az viszont igaz, hogy már a régi **rómaiak** is – **Augustus császár** i. e. 21-ben az állam rabszolgái közül **600-at kiválasztott, és ennek az osztagnak külön kötelessége volt a tűzoltás is, így létrejött Európa első – igaz, kényszerű – hivatásos tűzoltósága**. Negyedszázad alatt azonban kiderült, ennyi ember kevés a majdnem milliós lélekszámú Rómához, és az is, hogy nem volt szerencsés éppen rabszolgákra bízni a tűzoltást. A többi kisebb városban, így Aquincumban, Savariában és Pannónia más városaiban a tűzoltás és az éjjeli őrség feladatát a különböző kézműves társulatok látták el.

A **középkori Magyarországon** – ahogy akkor Európában is – a **földesurak** általában **nem a városok és a falvak zsúfolt házai között laktak, és ezért anyagi áldozatokat sem igen hoztak azok tűzbiztonságáért**. I. István király szigorú törvényt adott ki a gyújtogatók ellen, és rendeletben mentette fel a templomba járás alól a tűz őrzőit. Az **első magyarországi önkéntes tűzoltóság a debreceni kollégiumban** alakult: az éjjeli tűzőrök vagy vigilek háromórás váltásban őrizték a kollégium álmát. Magyarországon a XVIII. század derekán egyáltalán nem volt kielégítő a tűzrendészet szervezete és technikai felkészültsége. II. József 1788-ban ezért olyan országos tűzoltalmi intézkedést adott ki, amely négy csoportba osztotta a feladatokat: az első részt ma megelőző tűzvédelemnek nevezzük, a második csoport a tűzjelzés, riasztás intézkedéseit tartalmazta, a harmadik rész az oltáshoz adott utasításokat, a negyedik rész pedig a mai megelőző tűzrendészetnek felelt meg. A jelentős technikai fejlődéshez, a hatékonyabb, bonyolultabb, drágább tűzoltógépek tartásához és kezeléséhez azonban főfoglalkozású, hivatásos alakulatokra volt szükség. E törekvés hazai felkarolója az önkéntes tűzoltó egyletek létrejöttét is szorgalmazó **Széchenyi Ödön volt. Tevékenységének köszönhetően 1870. február 1-jén Pesten 12 fővel megkezdte működését a hivatásos tűzoltóság**. Létszámuk az év végéig megháromszorozódott. Széchenyi munkájára külföldön is felfigyeltek, és a török szultán meghívta őt a konstantinápolyi tűzoltóság megszervezésére. Az I. világháború mindenütt megakasztotta a tűzrendészet fejlődését, különösen a hivatásos tűzoltói legénységből vonultak be sokan katonai szolgálatra. A növekvő háborús veszély miatt felgyorsult a hivatásos tűzoltóságok felállítása, de ezeknek a testületeknek már a légoltalmi hálózat, társadalmi, lakóházi önkéntesek oktatása, irányítása is a feladatuk volt. 1948-ban létrejött az állami tűzoltóság, az ország tűzvédelmét új alapokra helyezték, a hivatásos tűzoltóságokat átszervezték, a tagokat önkéntes alapon, a szolgálati idő beszámításával tulajdonképpen átvették az állami tűzoltóságok.

4. MELLÉKLET

A fodrászat története – információs lap

Az ősember a mosás, berakás, szárítás gondolatára valószínűleg csak hangos morgással válaszolt volna. De amikor elkezdett járni, és a felesleges szőrzetét elvesztette, rájött arra, hogy a fején lévő szőrös valami bizony ápolásra szorul. Történeti írások és kőbe vésett képek bizonyítják, hogy a régi egyiptomiak nagy hangsúlyt fektettek külsejükre, megjelenésükre. **Kleopátra legendás kecsketejes fürdőjének híre napjainkig fennmaradt**. A hajápolás igazán ekkor kapott nagyobb figyelmet, hiszen a fodrász volt az egyik legfontosabb háziszolga. Időszámításunk előtt 5000-ben az apródfrizura vagy a hosszú loknikba rendezett haj volt a divatos. Ekkor készültek el az első parókák is. **A görögök az istenek ajándékának tekintették a hosszú hajat, melyben a férfiak erejét és lelkét vélték felfedezni**. A határozott megkülönböztetés érdekében a rabszolgáknak nagyon rövidre kellett nyírni a hajukat. A római császárok idején a gyengébbik nem körében a szőke hajárnyalat volt divatos. De vajon hogyan érték el, hogy szőkék legyenek az amúgy fekete és barna hajú dél-európai hölgyek? A világi hölgyek a következővel próbálkoztak: **tojássárgáját kamillával és sáfránnyal kevertek össze, majd sós tengervízzel hígították, és ezzel mosták meg hajukat. A ragacsos massza megszáradva és kifakulva a déli nap vakító fényét kölcsönözte a hajnak**. Legtöbbször ez a pakolás sem változtatott a sötét hajukon, éppen ezért a harcos kedvű férfiak a Germániából behurcolt rabszolgák szőke hajából készíttettek parókát kedvesüknek. A fiatal lányok általában szabadjára engedték tincseiket, de tiszteletre méltó házas nőknek fel kellett tűzni hajukat. A középkorban a teremtés koronái túlnyomórészt hosszú, göndör hajat viseltek, a XIV. századtól kezdődően pedig rövidet. Szüzességük jeleként a még nem házas nők szabadon vagy hosszú fonott copfokban hordták hajukat. Házasságban élőknek a hajat kis sapka vagy más fejfedő alá illett rejteni.

A romantika és a gótika, valamint a reneszánsz korában a **fonott copfok, a művészi fejfedők és a borotvált homlokok, loknik, puha kontyok jöttek divatba. A barokk korban gyöngyökkel díszített és brokátokba kötött fésűkkel, hajékekkel díszítették a frizurákat**.

A frizurák szépen lassan elkezdtek hihetetlen magasságokat ölteni. A **legdivatosabbak a toronymagas parókák voltak**.

A haj- és testápolás a középkorban idegenül hangzott. Az átható bűzt erős illatú parfümökkel ellensúlyozták. A magas haj érdekében a hölgyek nagy ünnepek előtt ülve aludtak, nehogy kár érje a frizurájukat. Néhány királyi vendéglátónak még az ajtónyílásokat is meg kellett magasítani, hogy a hajból épített tornyok épségben bejussanak a bálterembe. Rögzítéshez búzát és rizsport használtak. **Az első por alakú sampont Hans Schwarzkopf fejlesztette ki 1903-ban**. Ezt megelőzően – bár robbanásveszélyes volt – benzint, színszappant, citromot, kamillát vagy ecetet használtak a hajpompa tisztítására. Csak 1927-ben jelent meg az első folyékony sampon. A XX. század, az emancipáció színre lépésével a nők végleg levágták régi copfjaikat. Szabad volt azt hordani, ami tetszett. Mégis léteztek trendek! A 20-as évek-

ben az apródfrizura. A harmadik birodalom is megkövetelte a maga hajdivatját. Jól fésült, tisztességes és hagyománytisztelő frizura illett a német nőkhöz. A háború után a hullámos lett a divat az ismert hollywoodi dívák által viselt frizurák hatására. Az ötvenes években nemcsak **Marylin Monroe kavarta fel a kedélyeket, és változtatta meg az addig divatos „haj"-irányzatokat, hiszen a férfiak körében is hódított egy új frizura: ez volt az ún. Elvis-frizura. Majd a 60-as években új stílus jelent meg: ez volt a gombafej Beatles módra**. A 70-es évek hippi korszaka után a 80-as évek ápolt frizurái következtek: a brit hajfodrász, Vidal Sasson szerint a haj hulljon úgy, ahogy nő.

Mi a XXI. század divatja? Agyonlakkozott hajak, loknik, színek, természetes kinézet – egyszóval: minden lehetséges, ami elképzelhető és megvalósítható.

5. MELLÉKLET

A honvédség története – feladatlap

1. Mi volt a honfoglaló törzsek jellegzetes fegyvere? .....

2. Hogyan imádkoztak a keresztények a magyarok ellen? .....

.....

3. Melyik ország katonáinak sikerült először megverni a magyar hordákat? .....

.....

4. Hogy hívták az első zsoldos hadsereget? .....

5. Mikor és hol állították fel az első magyar központi hadsereget? .....

.....

6. Mikor semmisült meg ez a hadsereg? .....

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

6. MELLÉKLET

A tűzoltóság története – feladatlap

1. Melyek voltak az első tűzvédelmi intézkedések az őskorban? .....

.....

2. Melyik országban voltak először oltóvödrök? .....

.....

3. Hol volt Európa első számú hivatásos tűzoltósága? .....

.....

4. Magyarországon miért nem foglalkoztak a földesurak a tűzbiztonsággal? .....

.....

5. Hol volt az első magyar önkéntes tűzoltóság? .....

.....

6. Mikor alakult és kinek a nevéhez fűződik az első magyar hivatásos tűzoltóság? .....

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

7. MELLÉKLET

A fodrászat története – feladatlap

1. Mivel ápolta magát a legendás Kleopátra? .....

.....

2. Mit tartottak a görögök a hosszú hajról? .....

.....

3. Mivel festették régen a sötét hajat? .....

.....

4. Hogyan és mivel díszítették a hajukat a régi korokban? .....

.....

5. Ki találta fel az első sampont? .....

.....

6. Írj olyan híres embert, akinek a frizurája ma is legendás! .....

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

8. MELLÉKLET

Értékelőkártyák

Ki kell vágni!

9. MELLÉKLET

SZAKMAKÁRTYÁK ÉS DEFINÍCIÓK

Ki kell vágni!

ingatlanközvetítő	kozmetikus
rendőr	magánnyomozó
kutyavezető	tűzoltó
üvegcsiszoló	fodrász
munkaelemző	munkavédelmi technikus

Hajvágás; tartós hullám készítése; hajfestés; hajszárítás; borotválás; paróka készítése; tanácsadás; üzleti adminisztráció végzése; vendégekkel való foglalkozás.
Ingatlanok (házingatlanok és telkek) adásvételének és cseréjének közvetítése, forgalmi értékbecslésük, az ügyletek lebonyolításának előkészítése.
Rendőrségnél, határőrségnél alkalmazott kutyák kiképzése, gondozása és a kutyákkal rendőri, határőrizeti feladatok elvégzése.
A bőr ápolása, szépítése, öregedési folyamatainak késleltetése; fogyasztás; masszázs; szempilla- és szemöldökfestés; szőrtelenítés.
Az ügyfelek megbízása alapján adatgyűjtést, megfigyelést folytat a jogszabályban megengedett területen és módon (pl. bűnügyben nem nyomozhat, titkosszolgálati eszközöket nem alkalmazhat).
Tűzmegelőzési és oltási szolgálat parancsnoki, szolgálatparancsnok-helyettesi, műszaki felelősi beosztásban.
Ipari és kisipari műhelyekben speciális csiszológépeken speciális csiszolókorongokkal használati és dísztárgyak díszítése.
A jól szervezett munka előfeltételeinek elemzése és biztosítása, a 3M (mozdulattervezés, munkatanulmányozás, munkakialakítás) módszer gyakorlati alkalmazása.
A törvényben meghatározott feladatok (pl. munkáltatói szabályzat elkészítése, a munkavégzés tárgyi és személyi feltételeinek biztosítására vonatkozó előírások megkövetelése a munkáltatótól) elvégzése, illetve az ilyen munkában való részvétel.
Alapfeladata a közbiztonság és a belső rend fenntartása, megóvása, a lakosság mindennapi életvitelének és életrendjének segítése, védelme.

10. MELLÉKLET

Egyéb szolgáltatások szakmacsoport – érdeklődési kérdőív

Az alábbi kijelentések mindegyikénél a megfelelő oszlopba tett X-szel jelezd, mennyire szívesen csinálod vagy csinálnád!

		☹	☹	😐	☺	☺
1.	Emberekkel foglalkozni.					
2.	Katasztrófavédelemben részt venni (tűzvész, árvíz stb.)					
3.	Homokfúvással üveget díszíteni.					
4.	Elhalt bőrt eltávolítani.					
5.	Biztos kézzel finom műveleteket végezni.					
6.	Kapcsolatot teremteni emberekkel.					
7.	Készterméket címkézni, csomagolni.					
8.	Eseménynaplót, vendégkönyvet vezetni, jelentést írni.					
9.	Védett személyt menekíteni.					
10.	Frizurát, hajszínt ajánlani.					
11.	Vegyszerekkel dolgozni.					
12.	Szelepet cserélni.					
13.	Kamerákat szerelni.					

		☹	☹	😐	☺	☺
14.	Ütőt húrozni.					
15.	Mágneskapuval, kézi detektorral tiltott tárgyat felfedezni.					
16.	Rendszeres testedzést végezni.					
17.	Finommechanikai elemekkel dolgozni.					
18.	Körömsarok növekedését szabályozni.					
19.	Korcsolyát élezni.					
20.	Lőfegyver karbantartását végezni.					
21.	Egész nap állni, jönni-menni.					
22.	Egy feladat megoldásához speciális szerszámot készíteni.					
23.	Utasításokat követni.					
24.	Épületgondnoki feladatokat ellátni.					
25.	Veszély esetén kiürítésben segíteni.					
26.	Díszítősablonokat rajzolni és kivágni.					

Ez kerüljön a portfóliódba!

11. MELLÉKLET

Az egyéb szolgáltatások szakmacsoport érdeklődési kérdőívének értékelése

A túloldalon kezdd a feladatot!

1. Végezd el a műveletet!

A * téglalapba írt szám . . . . . : 26 = ...

Ha az eredmény
1–3 közé esik, biztosan nem érdekelnek a szakmacsoportot jellemző tevékenységek.
3–4 közé esik, lehet, hogy érdekelnek a szakmacsoportot jellemző tevékenységek, érdemes körülnézned alaposabban is a szakmacsoporthoz kapcsolódó képesítések és foglalkozások között.
4–5 közé esik, feltétlenül érdemes körülnézned alaposabban is a szakmacsoporthoz kapcsolódó képesítések és foglalkozások között.

2. Ha megnézed a **-gal jelzett négyzeteket, akkor az alábbi táblázat segít értelmezni az eredményt:

Ha az eredmény
1–3 közé esik, biztosan nem érdekelnek a szakképesítéshez kapcsolódó tevékenységek.
3–4 közé esik, lehet, hogy érdekelnek a szakképesítéshez kapcsolódó tevékenységek, érdemes körülnézned alaposabban is a szakmacsoporthoz kapcsolódó hasonló képesítések és foglalkozások között.
4–5 közé esik, feltétlenül érdemes körülnézned alaposabban is a szakmacsoporthoz kapcsolódó hasonló képesítések és foglalkozások között.
A tájékozódáshoz használhatod az alábbi internetes forrásokat:
http://www.milegyek.hu/searchcomplex.php
http://okj2006.hu/szakmacsoport_nyomdaipar.php

Ha a képzettség szintje és/vagy a képzés formája szerint is szeretnél keresni, ajánljuk a következő oldalt:
http://www.epalya.hu/tanulas/kepzettseg.php

Ez kerüljön a portfóliódba!

Másold át a kérdőívből a válaszaidat úgy, hogy az X helyett a megfelelő számot írod be!						A fehéren maradt részekre másold át a kérdésre adott pontszámaidat!							
	1	2	3	4	5	Kéz- és lábápoló, műkörömépítő	Testőr	Fodrász	Sportszerjavító	Biztonsági őr	Biztonságtechnikai szerelő	Üvegcsiszoló	Alapfokú katonai vezetőhelyettes
1.													
2.													
3.													
4.													
5.													
6.													
7.													
8.													
9.													
10.													
11.													
12.													
13.													
14.													
15.													
16.													
17.													
18.													
19.													
20.													
21.													
22.													
23.													
24.													
25.													
26.													
Összes													
	*					:7	:7	:7	:9	:9	:7	:7	:8
Írd az osztások eredményét ebbe a sorba!						**	**	**	**	**	**	**	**

*Add össze az 1–5. oszlopok „Összes” sorába beírt számokat, és az eredményt írd a téglalapba!

2. RÉSZMODUL

SZOLGÁLUNK ÉS...!

Az egyéb szakmacsoportba tartozó szakmákkal való ismerekedés. Információk és jellemzők keresése, tudatosítása a feladatokkal és a szakmákat bemutató filmrészletekkel. A szakmacsoporton belül a személyi szolgáltatások közül is a szépségipar kerül a figyelem középpontjába. A diák fogalmazza meg saját korábbi tapasztalatai és a filmélmények alapján önmaga számára, hogy a szakmacsoport mely elemei vonzóak számára és melyek nem.

KIEMELTEN FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK

- Információszerzés és -keresés
- Lényegkiemelés
- Önismeret
- Asszertív kommunikáció
- Kreativitás

IDŐIGÉNY

- 7 óra

MELY CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ JÁRUL HOZZÁ?

Az önálló tapasztalatszerzés, a lényegkiemelés, az ismeretek alkalmazási képességének támogatása révén a munkavállalással, az adott munka végzésével kapcsolatos információk feltérképezéséhez és hatékony alkalmazásához járul hozzá.

A csoportmunka révén támogatja a szervezett és tudatos munkamegosztáson alapuló tevékenység igényének kialakulását.

SZAKTUDOMÁNYI ÉS PEDAGÓGIAI HÁTTÉR

A szolgáltatás fogalma

A szolgáltatási szektor, harmadlagos szektor vagy tercier szektor egyike a fejlett gazdaságok három legfontosabb gazdasági ágazatának.

A szolgáltatás olyan, kézzel nem fogható eredményű munkavégzés vagy jogosultság, amely annak fogadója vagy élvezője számára értékkel bír, még ha nem is feltétlenül fizet érte. A szolgáltatás nyújtója általában ellenértéket (gyakran pénzt) vár el a szolgáltatásért cserébe, vagy amennyiben a szolgáltatás egy termékhez kapcsolódik (pl. javítás, karbantartás), előfordulhat, hogy az ellenszolgáltatás már a termék árába van beépítve. A termelés (mezőgazdaság, ipar) és a szolgáltatás közti különbség a végtermék kézzel fogthatóságában van. Míg egy szabó egy ruha elkészítésével termelést végez, ha az elszakad, és visszaviszik javításra, akkor már szolgáltatást is nyújt. Míg a termelés végeredménye egy értékesíthető, fizikai tárgy, eszköz vagy energiamennyiség, addig a szolgáltatás végeredménye az ügyfél állapota, amikor a szolgáltatást megkapta (pl. boldog, elégedett az ügyfél).

http://www.pok.suli.hu/dyn/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=47&Itemid=59

Lehetőség szerint a pedagógus a foglalkozás előtt nézze meg a filmrészleteket, így jobban fel tud készülni az esetlegesen felmerülő egyéb kérdésekre.

Munkahelyi megfigyelés

Megjegyzés: Ha nem oldható meg, hogy az egész osztály együtt menjen munkahelyi megfigyelésre, akkor az iskolában maradókkal a 4. részmodulnál ismertetett 3–4. foglalkozás végezhető el. Lásd részletesebben a modulleírást!

AJÁNLOTT FELDOLGOZÁSI MÓD

1. FOGLALKOZÁS

A szépség belülről fakad?

A személyi szolgáltatások nagyon mély bizalmon alapulnak, amelynek bizonyos fokig része az intimitás. Ezt a közvetlenséget jó kommunikáció nélkül lehetetlen megteremteni. A szépségiparban, a közvetlenül az emberekkel foglalkozó szakemberek sikeres munkája nagyrészt attól függ, hogy megértik-e, mire vágyik, mit szeretne a vendég, illetve hogy ők maguk hitelesen tudják-e tolmácsolni azt, amit a szakmájuk szabályai elvárnak tőlük az eredményes munka érdekében.

A tudás ebben a helyzetben is hatalom: magunk megértetésének és mások megértésének hatalma.

Időigény
45 perc

Eszközök
- Csomagolópapír
- Toll
- Tábla
- Interneteléréssel rendelkező számítógépek

10 perc ADD TOVÁBB A ZSETONT!

A szakmacsoporttal kapcsolatos információk, ismétlése

Cél
A csoportmunka, véleményalkotás és önálló ismeretszerzés gyakorlása

Forrás
PAUL GINNIS (2006): Tanítási és tanulási receptkönyv. Alexandra Kiadó, Budapest. 165. o.

A feladat menete
1. A diákok párban dolgoznak.
2. Minden pár kapjon egy negyed ív csomagolópapírt, amire a szakmacsoporttal kapcsolatos szakmákat, fogalmakat írnak. Az első modul: Ki nyer ma? foglalkozásában már összegyűjtött szakmák segítséget adhatnak a feladathoz.
3. Rövid idő elteltével a papírt továbbadják a következő párnak.
4. Hívja fel a tanulók figyelmét, hogy minden pár egyszerre csak egy dolgot írjon a papírra, és adja tovább! Ha nem ért egyet a papíron lévő dologgal,

jelölje meg, vagy ki is húzhatja (megállapodás szerint). Addig adják körbe a papírokat, míg mindenki úgy nem dönt, hogy már nincs hozzászólnivalója. Ha aktuálisan egy pár nem tud mit hozzáírni a papíron lévő dolgokhoz, akkor adja tovább!

5. Néhány percet hagyjon a végén, amikor a csoport együtt megvitatja/összesítheti a hozzászólásokat!
6. Az összesített, végleges táblázatot rakja a tanulók számára jól látható helyre!

Megbeszélés/Értékelés

A csoport közösen értékel, a legtöbb helyes megoldást jutalmazhatja.

25 perc + 10 perc a portfólióra

SZAKÉRTŐI KÖPÖNYEG

A már megismert szakmák jellemzőinek tudatosítása

Cél

A szakmacsoportba tartozó szakmák felismerése, jellemzőinek elsajátítása a kreatív gondolkodás és kommunikáció fejlesztése közben

Forrás

1. melléklet: Szakértői köpönyeg – feladatlap
http://www.okj2006.hu/abc_index.html (szakmaleírások, tudnivalók)
PAUL GINNIS (2006): Tanítási és tanulási receptkönyv. Alexandra Kiadó, Budapest. 146. o.

A feladat menete

1. A tanulók egyedül, esetleg párban dolgoznak, kérje meg őket, hogy válasszanak a szakmacsoportból egy szakmát! (Ehhez segítséget ad az 1. részmodul egyéb szakmacsoportot ismertető *1. melléklete.*)
2. A választott szakmáról próbálják meg kitölteni a feladatlapot, ehhez segítséget nyújthat az internet.
3. A párokból az egyik önkéntes jöjjön ki (ő a „szakértő”), és mondjon el minden információt, amit összegyűtött(ek) a választott szakmáról!
4. A többi tanuló kérdezheti a tanulót, a szakértő pedig igyekszik válaszolni.
5. A csoport együtt döntheti el, ki volt a legjobb „szakértő”.
6. A fennmaradó 10 percben minden tanuló válasszon a megismert szakmák közül egyet (ez lehet a feladatban választott, de lehet másik is), amit jellemez.

Megbeszélés/Értékelés

Az *1. melléklet*: Szakértői köpönyeg – feladatlap kerüljön a portfólióba!

2. FOGLALKOZÁS

Megnézni és megszeretni?

A szakmacsoporthoz tartozó filmrészletek megtekintése

Időigény
45 perc

Eszközök
- DVD-lejátszó és TV (vagy más összeállítás, amivel DVD-film nézhető)
- Pályakép-kereső DVD

35 perc FILMEK, FILMEK, FILMEK

A filmrészletek és a feladatlap segítségével a tanulók áttekintést kapnak a szakmák sajátosságairól.

Cél
A tanulók a film példáin keresztül ismerjék meg a szakmacsoportba tartozó szakmákat és jellemzőiket! Filmrészletekből lényegkiemelés gyakorlása előre megadott szempontok alapján.

Forrás
2. melléklet: Filmek, filmek, filmek – feladatlap

3. melléklet: A Beépített szépség c. film részlete MU2A – Pályakép-kereső DVD-n

4. melléklet: A Ne szórakozz Zohannal c. film részlete MU2D – Pályakép-kereső DVD-n

5. melléklet: A Neveletlen hercegnő c. film részlete MU2E – Pályakép-kereső DVD-n

A feladat menete
1. Minden diák kapjon egy példányt a *2. melléklet*ből (Filmek, filmek, filmek 2. feladatlap)!
2. A feladatlapon három filmcímet lehet olvasni (Beépített szépség, Ne szórakozz Zohannal, Neveletlen hercegnő). Kérdezzen rá, hogy látta-e valaki ezeket a filmeket! Vajon milyen – a szakmacsoportba tartozó – szakmát láthatunk bennük? Miután tippeltek, nézzék meg a filmrészleteket!
3. A látottak feldolgozása során beszéljék meg az alábbi kérdéseket a diákokkal:
   I. Filmrészlet megtekintése a Beépített szépség c. filmből
   - Kiket fogadnak fel? (Szőreltávolítókat, gyantásokat, elektronizálókat, lézereseket.)
   - Hogyan távolítják el a felesleges szőrt? (Gyantával.)
   - Milyen színű maszkokat látsz a jelenetben? (Pirosat, barnát, zöldeskéket.)
   - Mivel tudná fogni az HBO-t? (Alufóliával.)
   - Mit kell a szemöldökével csinálni? (Kettőt kell csinálni belőle.)
4. A diákok töltsék ki a feladatlap idevonatkozó részét!
5. Nézzék meg a következő filmrészletet, és feldolgozása során beszéljék meg az alábbi kérdéseket a diákokkal:
   II. Filmrészlet megtekintése a Ne szórakozz Zohannal c. filmből
   - Milyen berendezési tárgyak vannak a fodrász szalonban? (Üvegpolc, fodrászszék, tükör, paróka, seprű, lapát, hajmosó stb.)
   - Milyen színeket figyelhetsz meg a szalonban? (Rózsaszín, zöld, sárga, kék stb.)
   - Kik és mennyien tartózkodnak a szalonban? (Ott dolgozók 4-en, Zohan, két vendég.)
   - Milyen az üzlet hangulata? (Vidám, derűs, mosolygós, színes.)
   - Mit ajánlott fel Zohan a tulajdonosnőnek? („Ő csak néz, mint a nebuló, azt csinálja, amit mondanak neki, türelmes lesz, éjjel dolgozik, selymes fényűvé varázsolja a világot.")
   - Mit ajánl a tulajdonosnő? (Egy héten párszor felsöpörhet, de nem kap fizetést.)
   - Milyen munkaruhát viselnek a dolgozók? (Nem viselnek munkaruhát.)
   - Hogyan végzi Zohan a munkáját? Jellemezd tulajdonságokkal! (Szorgalmas, fürge, kitartó, gyors, figyelmes stb.)
6. A diákok töltsék ki a feladatlap idevonatkozó részét.
7. Nézzék meg a következő filmrészletet, és feldolgozása során beszéljék meg az alábbi kérdéseket a diákokkal:
   III. Filmrészlet megtekintése a Neveletlen hercegnő c. filmből
   - Milyen volt Amelia a szépségápolás előtt? (Szemüveges, kócos, egyenruhás, vastag szemöldökű.)
   - Milyen eszközöket használ a mester? (Hajkefét, szemöldökcsipeszt, reszelőt, körömlakkot.)
   - Mit csináltak Amelia kezével és lábával? (Kifestették a körmeit és megreszelték.)
   - Milyen lett utána? (Egyenes haj, vékony szemöldök, kontaktlencsét használ, csinos ruhát visel.)
8. A diákok töltsék ki a feladatlap idevonatkozó részét.

Megbeszélés/Értékelés

A kitöltött *2. melléklet*: Filmek, filmek, filmek – feladatlap kerüljön a portfólióba!

10 perc NAPZÁRÓ

A választott játék függvénye.

Cél

A nap lezárása

Forrás

Játékgyűjtemény Dobbantó Diáktámogató füzetek 3. kiadvány

A feladat menete

A választott játék függvénye.

3. FOGLALKOZÁS

Munkahelyi megfigyelések

A feladat leírása, részletezése, a szükséges eszközök és a kapcsolódó feladatlapok a „Munkahelyi megfigyelések" c. tanári segédanyagban találhatók.

Időigény

5 x 45 perc

Megjegyzés: Ha nem oldható meg, hogy az egész osztály együtt menjen munkahelyi megfigyelésre, akkor az iskolában maradókkal a 4. részmodulnál ismertetett 3–4. foglalkozás végezhető el.

A részmodulban

Ráhangolást szolgáló feladatok:

- Add tovább a zsetont!

Elsajátítást támogató feladatok:

- Add tovább a zsetont!
- Szakértői köpönyeg
- Filmek, filmek, filmek

Alkalmazást gyakoroltató feladatok:

- Szakértői köpönyeg
- Filmek, filmek, filmek

ÉRTÉKELÉS

A portfólióba kerüljenek:

- *1. melléklet*: Szakértői köpönyeg – feladatlap
- *2. melléklet*: Filmek, filmek, filmek – feladatlap

FORRÁSOK

A tevékenységek szervezésekor további változatosságot biztosíthatunk, ha a SzakMA projekt módszertanából egyéb foglalkozásokat is alkalmazunk.
http://www.pok.suli.hu/dyn/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=47&Itemid=59 (megfogalmazás)
http://www.szakma.hu/szakmamodszertar/index.php
http://www.okj2006.hu/abc_index.html (szakmaleírások, tudnivalók)

PAUL GINNIES (2006): *Tanítási és tanulási receptkönyv*. Alexandra Kiadó, Budapest.

Dobbantó Pályakép-kereső DVD

1. MELLÉKLET

Szakértői köpönyeg – feladatlap

Választott szakma: .....

Szükséges iskolai végzettség: .....

Munkaidő: .....

A munka jellege: .....

Jellemző anyagok, amikkel dolgozik: .....

.....

Tetszik, mert .....

.....

Az nem tetszik, hogy: .....

.....

Itt helyezkednék el ezzel a szakmával: .....

.....

A meghallgatott szakértői bemutatók alapján felkeltették az érdeklődésemet a következő szakmák:

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

2. MELLÉKLET

Filmek, filmek, filmek – feladatlap

I. Filmrészlet megtekintése a Beépített szépség c. filmből

a) Kiket fogadnak fel? .....

.....

b) Hogyan távolítják el a felesleges szőrt? .....

.....

c) Milyen színű maszkokat látsz a jelenetben? .....

.....

d) Mivel tudná fogni az HBO-t? .....

.....

e) Mit kell a szemöldökével csinálni? .....

.....

II. Filmrészlet megtekintése a Ne szórakozz Zohannal c. filmből

a) Milyen berendezési tárgyak vannak a fodrászszalonban? .....

.....

b) Milyen színeket figyelhetsz meg a szalonban? .....

.....

c) Kik és mennyien tartózkodnak a szalonban? .....

.....

d) Milyen az üzlet hangulata? .....

.....

e) Mit ajánlott fel Zohan a tulajdonosnőnek? .....

.....

f) Mit ajánl a tulajdonosnő? .....

.....

g) Milyen munkaruhát viselnek a dolgozók? .....

.....

h) Hogyan végzi Zohan a munkáját? Jellemezd tulajdonságokkal! .....

.....

III. Filmrészlet megtekintése a Neveletlen hercegnő c. filmből

a) Milyen volt Amelia a szépségápolás előtt? .....

.....

b) Milyen eszközöket használ a mester? .....

.....

c) Mit csináltak Amelia kezével és lábával? .....

.....

d) Milyen lett utána? .....

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

3. RÉSZMODUL

...VÉDÜNK?

Tájékozódás a szakmacsoporton belül a védelmi szakterülethez tartozó szakmákról – elsősorban a rendőrség és tűzoltóság feladataival ismerkednek a diákok. Ezenkívül a szolgáltatások közül a takarítással kapcsolatos fortélyok felfedezése történik. A tisztasággal kapcsolatos tippek és tudnivalók közé tartoznak a személyes higiénével kapcsolatos ismeretek is.

Először kicsit furcsának tűnhet a szakmák kiválasztása, de ez a szakmacsoport kicsit más, mint a többi, és a diákok vegyes összetétele is megköveteli a változatosságot.

KIEMELTEN FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK

- Információszerzés és -keresés
- Saját viszonyulások tudatosítása, önismeret
- Problémamegoldó képesség
- Együttműködési készség
- Kreativitás

IDŐIGÉNY

- 7 óra

MELY CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ JÁRUL HOZZÁ?

A tanulók az adott szakmacsoporton belül az egyes szakmákban szükséges képességek megismerése révén az önismeret fejlesztésével párhuzamosan képessé válnak megalapozott döntések meghozatalára életpályájuk során.

Az önismeret növelése és saját viszonyulásaik tudatosítása révén a munkavégzéssel kapcsolatos kompetenciák közül az egész életen át tartó tanulás megvalósulásához járul hozzá.

A csapatban végzett minőségi munkának és felelősségteljességnek mint a munka világában nélkülözhetetlen tulajdonságoknak a kialakulását támogatják a problémamegoldó képességet, az együttműködési készségeket fejlesztő és kreativitást igénylő feladatok.

SZAKTUDOMÁNYI ÉS PEDAGÓGIAI HÁTTÉR

Ebben a részmodulban a szakmacsoporton belül elkülöníthető védelmi szakterületbe tartozó szakmákkal ismertethetjük meg a tanulókat.

Védelem: az a cselekvés, tény, hogy valakit védenek, oltalmaznak, lehet jogi, erkölcsi hatalom. (Magyar értelmező szótár)

Szakterület: az a szűkebb terület, melyben valaki, szakember nagyon jártas (Magyar értelmező szótár). E részmodulban a tűzoltóság és a rendőrség munkája kerül górcső alá. A rendőrség munkájának apropóján inkább a közlekedéssel kapcsolatos ismeretek áttekintése történik meg.

A részmodulnak ezt a részét érdemes a pedagógusnak úgy alakítania, hogy az iskola környezetét képező közösséghez igazodjon. Ha például nagyvárosról van

szó, akkor a tömegközlekedés és a gyalogos közlekedésben gyakrabban használatos jelzések kerüljenek előtérbe, kisvárosban, ahol jellemző a biciklis közlekedés, ott az ezzel kapcsolatos ismeretek.

A részmodul másik részében a szolgáltatások közé sorolható takarítás kerül előtérbe. A takarítás olyan tevékenység, amellyel legtöbbünk találkozik mindennapi élete során, azonban nem mindegy, hogy az adott feladatot milyen hatékonysági fokkal végezzük (azaz mennyi időbe kerül, milyen anyagi ráfordítást igényelnek a tisztítószerek, rendelkezünk-e megfelelő takarítógépekkel).

Munkahelyi megfigyelés

Megjegyzés: Ha nem volt megoldható, hogy az egész osztály egyszerre menjen munkahelyi megfigyelésre, akkor a csoport fele munkahelyi megfigyelést végez, és az iskolában maradókkal a 3. részmodul 3–6. foglalkozás végezhető el! Lásd részletesebben a modulleírást!

AJÁNLOTT FELDOLGOZÁSI MÓD

1. FOGLALKOZÁS

Ki védi meg?

A szakterületbe tartozó szakmákkal való ismerkedés

Időigény
45 perc

Eszközök
- Papír
- Toll

25 perc BINGÓ!

Szakmanevek és szakmajellemzők társítása, gyakorlása

Cél
Az idetartozó szakmák ismeretének bővítése a kommunikáció és az önálló gondolkodás fejlesztésével

Forrás
PAUL GINNIS (2006): *Tanítási és tanulási receptkönyv*. Alexandra Kiadó, Budapest. 99. o.
http://www.okj2006.hu/abc_index.html (szakmaleírások)
1. melléklet: Bingó játék – játéklap
2. melléklet: Bingó játék – meghatározások

A feladat menete
1. Mindenki kapjon egy Bingó játéklapot! (*1. melléklet*).
2. A táblára írja fel az idetartozó szakmákat (köztük legyen az a hét is, aminek a meghatározása is elhangzik): pl. parkolóőr, tűzoltó, grafológus, polgári védelmi előadó, biztonságszervező, határrendész, büntetés-végrehajtási felügyelő, kutyavezető, rendőr, ingatlanközvetítő.
3. Kérje meg a tanulókat, hogy tetszőleges sorrendben írják be a számozott kockákba a táblán látható szakmák nevét!
4. Mondja, hogy a játék indul, és tetszőleges sorrendben olvassa fel a meghatározásokat, amelyek a *2. mellékletben* találhatók (a diákok nem kapnak belőle!).
5. A tanulók válasszák ki, szerintük melyik szakma fogalmának meghatározása hangzott el, majd a választott szakmát X jelzéssel húzzák át!
6. Az a tanuló, aki úgy érzi, hogy a kártyáján bejelölt szakma meghatározása elhangzott, azt kiáltja:

„Bingó!" Ellenőrzésképpen a diák olvassa vissza a szakma nevét! A játék addig folytatódhat, amíg az összes meghatározás elhangzik. Az nyer, akinek a legtöbb bingója van.

Megbeszélés/Értékelés

Megbeszéléskor ha valaki úgy érzi, hogy helyesen választott, visszaolvassa a meghatározást és a szakmanevet. Aki a legtöbbet eltalálja, jutalomban részesülhet.

1. melléklet: Bingó játék – játéklap: a kitöltött, ellenőrzött lapok kerüljenek a portfólióba!

Változatok

Könnyíthet a feladaton, ha 1–2 meghatározásba belecsempész olyan fogalmat, amely csak egy szakmára jellemző, illetve nehezíthet, hogy más szakmaleírást is mond, amelyhez nincs megoldás.

20 perc TŰZOLTÓ LESZEK VAGY...

A tanulók választanak az eddig megismert szakmákból egyet, majd indokolják elfogadó vagy elutasító választásukat, ami a portfólióba kerül.

Cél

A tanulók szakmaválasztásának segítése az adott szakmacsoportból, az önálló gondolkodás és kommunikáció fejlesztésével.

Forrás

2. melléklet: Bingó játék – meghatározások

A feladat menete

Minden diák kapjon egy példányt a *2. mellékletből,* és a meghatározások alapján válasszák ki a nekik leginkább tetsző vagy nem tetsző foglalkozást!

Természetesen a szakmacsoportból másik szakma is választható, ekkor azonban több időt kell adni, hogy a diákoknak legyen idejük utánanézni az interneten.

2-3 mondatban indokolják meg választásukat, írják le, majd tegyék a portfóliójukba!

Megbeszélés/Értékelés

Az elfogadott/elutasított szakma indoklása kerüljön a portfólióba!

Változatok

Ha a tanulók igénylik és idő is van rá, kötetlen beszélgetés keretében is indokolhatják választásukat.

2. FOGLALKOZÁS

Forgalomirányítás

A közlekedési lámpák és a közlekedési rendőrök forgalomirányító munkájával való ismerkedés

Időigény

2 x 45 perc

Eszközök

- Feladatlapok
- Íróeszköz
- Falgyurma vagy táblatű

35 perc PIROS, SÁRGA, ZÖLD

A közlekedési lámpák jelzéseinek értelmezése

Cél

A forgalomirányító lámpák jelzéseinek megismerése, az alkalmazás gyakorlása. Adekvát kérdések megfogalmazásának gyakoroltatása egy adott ábráról.

Forrás

3. melléklet: Piros, sárga, zöld – információs lap

A feladat menete

1. Kérdezze meg, hogy van-e valakinek jogosítványa az osztályból! Ha igen, akkor kérje meg őket, hogy egy kicsit maradjanak háttérben, hogy a többiekkel tudjon beszélgetni.
2. Ossza ki a *3. mellékletet*, és a diákokkal együtt értelmezzék az ábrát!
3. Miután minden szempontból megfigyelték, illetve elemezték az ábrát, akkor alkosson párokat! Az egyik lesz a kérdező, a másik a válaszadó. Aki kérdez, használhat segítséget, a válaszadó nem.
4. A kérdezőnek 5 perc alatt minél több kérdést kell feltennie a párjának, aki emlékezetből válaszol a kérdésekre.
5. 5 perc után párcsere és szerepcsere: aki eddig kérdezett, most válaszadó lesz, aki válaszolt, az pedig kérdez. Ez a páros is 5 percet szán a gyakorlásra.
6. Miután mindenki volt mindkét szerepben, akkor összefoglalják a játék tapasztalatait.

Megbeszélés/Értékelés

A *3. melléklet*: Piros, sárga, zöld kerüljön a portfólióba!

Változatok
A játék úgy is játszható, hogy egy kérdező van, aki a körben ülő diákokat sorban kérdezi. Aki rossz választ ad, az kiesik a körből.

10 perc NAPZÁRÓ

A választott játék függvénye.

Cél
A nap zárása

Forrás
Játékgyűjtemény c. Dobbantó Diáktámogató füzetek 3. kiadvány.

A feladat menete
A választott napzárásnak megfelelően.

3. FOGLALKOZÁS

Tűz és víz

A nap nyitása mellett a tűzoltók munkájával ismerkedhetünk meg feladatlap segítségével.

Időigény
45 perc

15 perc NAPNYITÓ

A választott feladattól függően.

Cél
A megérkezés támogatása, az együttlét alaphangulatának megteremtése

Forrás
Játékgyűjtemény c. Dobbantó Diáktámogató füzetek 3. kiadvány

A feladat menete
A választott feladat szerint.

30 perc LÁNGLOVAGOK

A diákok a feladatlap segítségével ismerkedjenek a tűzoltás és a tűzoltók feladataival.

Cél
Az önálló problémamegoldó gondolkodás, felelősségvállalás fejlesztése

Forrás
4. melléklet: Lánglovagok – feladatlap
5. melléklet: Lánglovagok – megoldókulcs

A feladat menete
1. A tanulók 2-3 fős csoportban dolgozzanak! (A csoportalakítás történhet például kiszámolós módszerrel: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, az azonos számúak alkotnak egy csoportot.)
   A feladatlap kitöltése előtt kötetlen beszélgetéssel induljon a munka! Kérdezze meg, hogy kinek van tűzoltó ismerőse, esetleg ki látta őket munka közben!
2. Kérje meg őket, hogy töltsék ki a *4. mellékletet*!
3. A csoport együtt ellenőrizze a válaszokat!

Megbeszélés/Értékelés

A *4. melléklet*: Lánglovagok – feladatlap kerüljön a portfólióba!

4. FOGLALKOZÁS

Puccparádé

A takarítással kapcsolatos ismeretek feltérképezése totó kitöltésével, egy takarítás megszervezésének és menetének végiggondolása, a takarítás eszközeinek felismerése, hasznos ötletek gyűjtése

Időigény

2 x 45 perc

Eszközök

- Internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek
- Kartonlapok
- Olló
- Csomagolópapír
- Gyurmaragacs

30 perc TAKARÍ-toTÓ

A takarítással kapcsolatos ismeretek felelevenítése játékos formában, egy totó kitöltésével

Cél

Ismeretek felelevenítése vagy új ismeretek szerzése, a tudással kapcsolatos önismeret fejlesztése

Forrás

6. mellléklet: TAKARÍ-toTÓ – feladatlap
7. mellléklet: TAKARÍ-toTÓ – megoldókulcs

A feladat menete

1. Minden diák kapjon egy példányt a TAKARÍ-toTÓ-ból! (*6. melléklet*)
2. A totó kitöltését követően minden diák írja le egy darab papírra, hogy szerinte hány pontja lesz.
3. A csoport együttesen ellenőrizze a válaszokat! Interaktívabbá teheti, ha mindig egy önként jelentkezőtől kéri a helyes megoldást és annak indoklását is.
4. A megoldókulcs segítségével ellenőrizheti és egészítheti ki a válaszokat.
5. A diákok önmaguk számára javítják a válaszokat.
6. A javítás befejezését követően az 1. részmodul *8. melléklet* szavazóképeit használva kérjen visszajelzést: ha az elért pontszám eléri vagy több a tippelt helyes válasz számánál, akkor a mosolygó arcot mutassák fel, ha nem érte el a helyes válaszszám a tippeltet, akkor a kétkedő arcot emeljék fel!

Megbeszélés/Értékelés

A *6. melléklet*: TAKARÍ-toTÓ – feladatlap kerüljön a portfólióba!

30 perc A TISZTASÁG FÉL EGÉSZSÉG

A diákok a feladat révén végiggondolhatják a mindennapi életbe tartozó kötelességek egyikét: a takarítást, valamint annak szervezését, eszközeit.

Cél

A kreativitás, önálló gondolkodás és problémamegoldó képesség fejlesztése, az együttműködés gyakorlati megvalósítása

Forrás

8. melléklet: A tisztaság fél egészség – kártyák
9. melléklet: A tisztaság fél egészség – feladatlap
http://www.temi-higienia.hu/ (takarítószerek 2009-08-13)
http://www.kohazy.hu/?id=termekek&category=tisztito__es_takaritoszerek_higienia&fokat_id=25&nyelv=hun#termekek (takarítószerek 2009-08-13)
http://www.arukereso.hu/takaritoeszkoz-c3827/ (takarítóeszközök 2009-08-13)
http://www.tutitippek.hu/blog/takaritoeszkozok.php (tippek a takarításhoz 2009-08-13)

A feladat menete

1. A tanulók kb. négyfős csoportokban dolgozzanak!
2. Minden csoport húzzon egy kártyát, amelyen különböző típusú épületek leírása és használata található (*8. melléklet*).
3. A csoportok feladata, hogy szervezzék meg az épület takarítását.
4. Hívja fel a tanulók figyelmét a következő szempontokra:
   - Hány ember dolgozzon?
   - Mivel célszerű kezdeni a munkát?
   - Milyen és mennyi tisztítószerre, milyen gépekre van szükség?
   - Mennyi idő kell a munkára? (Esetleg mondja el összehasonlításképpen, hogy egy kisebb lakást kb. 4-5 óra kitakarítani.)
   - Mi a legnehezebb része a munkának?

   Mutasson rá, hogy a feladatlap (*9. melléklet*) segít végiggondolni a feladatot.
5. A kalkuláció elkészítéséhez használható az internet is!
6. Ha minden csoport befejezte a kalkulációt, mondják el a többieknek, mire jutottak. Esetleg a többi csoport egészítse ki ötletekkel – ha vannak – a kalkulációt!

Megbeszélés/Értékelés

A *9. melléklet*: A tisztaság fél egészség – feladatlap kerüljön a portfólióba.

Változatok

A feladatlap segítséget ad a végiggondoláshoz, tehát könnyítést jelent. Nehezíthető a feladat azzal, ha nem ad feladatlapos segítséget.

A feladat megbontható úgy is, ha külön szerepeket hoz létre a csoportban: pl. takarítóeszközök, tisztítószerek, a takarítás időtartama stb. szerint határol körül feladatokat.

30 perc TISZTÁN, ÜDÉN, HOGYAN?

A diákok a feladat révén végiggondolhatják a mindennapi életbe tartozó kötelességek egyikét: a takarítást, illetve annak szervezését, eszközeit.

Cél

A kreativitás, önálló információkeresés, ok-okozati gondolkodás fejlesztése, saját viszonyulások tudatosítása

Forrás

http://www.jotudni.hu/tippek/
http://www.tutitippek.hu/blog/takaritasi-tippek.php
http://www.nlcafe.hu/otthon/20080411/tuti_tippek_a_nagytakaritashoz/
http://4szoba.hu/cikk/porszivok/991-takaritasi-tippek-kezdoknek
http://trukkok.blog.hu/

A feladat menete

1. A feladat az lesz, hogy az alábbi kategóriák valamelyikében adjanak 3 jó tippet társaiknak:
   - A takarítás menete
   - Takarítás vegyszerek nélkül (csak természetes anyagokkal)
   - Testi higiéné (a személyes tisztaság)
   - Ruhák kezelése, mosása, folttisztítása
   - Járművek takarítása
2. A tanulók alkossanak párokat, érdeklődés szerint. Minden pár kapjon 3 kartonlapot és filceket!
3. A párok üljenek le egy-egy számítógéphez, és a választott kategóriában keressenek tippeket! A megtalált tippeket külön-külön írják fel a kartonlapra!. (Erre maximum 20 percet biztosítson!)

4. Amíg a párok dolgoznak, egy-egy csomagolópapírt fejlécezzen meg a kategóriákkal!
5. Az elkészült tippeket a párok ragasszák fel a megfelelő csomagolópapírra!
6 A tippekkel kiegészített csomagolópapírokat állítsa ki! A kiállítás megtekintése után mindenki írja ki egy lapra a számára legérdekesebb 3 tippet, amit olvasott – indokolja is!
7. A kiírt tippek közül egyet, a lezárást jelentő megbeszélő körben, mindenki osszon meg a többiekkel – lehetőleg indokolva is a választást, hogy miért az a tipp volt számára érdekes.

Megbeszélés/Értékelés

A Tisztán, üdén, hogyan? c. feladatnál kiírt 3 jó tipp és indoklásuk kerüljön a portfólióba!

Változatok

A feladat könnyíthető, ha a konkrét internetcímeket is megadjuk a böngészéshez.

Közepes segítséget jelent, ha csak a keresőprogramba célszerűen beírandó keresőkifejezéseket adjuk meg (pl. takarítás + tippek).

E feladat helyett használhatja a következő feladatot.

NAGYTAKARÍTÁS OKOSAN

Cél

Az önálló információkeresés, lényegkiemelés, ok-okozati gondolkodás fejlesztése, saját viszonyulások tudatosítása

Forrás

10. melléklet: Tippek nagytakarításhoz – információs lap

A feladat menete

1. Alkosson négyfős csoportokat! Minden diák kapjon egy példányt a mellékletből!
2. Állapodjanak meg a diákok a csoportokon belül, hogy ki melyik, római számmal jelzett részt olvassa át!
3. Minden diák az elolvasottak alapján válasszon ki 3 tippet, amit külön-külön lapokra ír fel.
4. A csoport tagjai beszéljék meg egymással, hogy ki melyik tippet miért találta érdekesnek.
5. Az elkészült tippeket tartalmazó kartonlapokat ragassza fel gyurmaragaccsal egy felületre! A diákok segítségével csoportosítsa a tippeket témakörönként!
5. Az így csoportosított tippeket mindenki olvassa át, és írja fel egy lapra a számára legérdekesebb 3 tippet, amit olvasott – indokolja is!
6. A kiírt tippek közül egyet, a lezárást jelentő megbeszélő körben, mindenki osszon meg a többiekkel – lehetőleg indokolva is a választást, hogy miért az a tipp volt számára érdekes.

Megbeszélés/Értékelés

A Nagytakarítás okosan c. feladatnál felírt 3 jó tipp és indoklásuk kerüljön a portfólióba!

5. FOGLALKOZÁS

Óvatos osonás

A KRESZ-alapismeretek felelevenítése, KRESZ-táblák készítése

Időigény
45 perc

Eszközök
- Internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek
- Papír, rajzlap
- Színes ceruza, filctoll
- Körző, vonalzó

45 perc TANULJUNK KRESZ-T!

- Az internet segítségével a diákok megismerhetik a kötelező KRESZ-előírásokat.

Cél
A játék keretében a tanulók elsajátíthatják a KRESZ szabályait, tábláinak jelentését.

Forrás
http://www.kreszteszt.info/ (tesztek 2009-08-13)
http://images.google.com/images?hl=hu&rls=com.microsoft:hu:IE-SearchBox&rlz=1I7SUNA&um=1&q=kresz+t%C3%A1bl%C3%A1k&sa=N&start=20&ndsp=20 (képek a KRESZ-táblákról 2009-08-13)
http://www.hustockphoto.com/product_info.php?products_id=7012 (képek 2009-08-13)
http://www.bonavilmos.hu/oktatas_karjelzes.php (rendőri karjelzések)

A feladat menete
1. A tanulók párokat alkotnak.
2. A párok önálló munkával készítenek KRESZ-táblákat (segítséget nyújthatnak a forrásban jelölt honlapok).
3. A kész rajzokkal dekorálhat, de a párok egymást is tesztelhetik a táblák jelentésével kapcsolatban. (Melyik csoport hány tábla jelentését tudja jól?)

Megbeszélés/Értékelés
A kész táblák jelentését mindenképpen beszélje meg a csoport!

6. FOGLALKOZÁS

Ki az?

A nap zárása és barkochba játék segítségével a szakmacsoporthoz tartozó szakmák és a velük kapcsolatos ismeretek átismétlése.

Időigény
45 perc

15 perc – a játék függvénye TALÁLD KI!

Kérdezz-felelek játék a szakmacsoportban lévő szakmákról

Cél
Algoritmus szerinti problémamegoldás fejlesztése, együttműködés és alapvető társas készségek (kivárás és késleltetés) fejlesztése

Forrás
PAUL GINNIS (2006): *Tanítási és tanulási receptkönyv*. Alexandra Kiadó, Budapest. 135. o.

A feladat menete
1. Egy önkéntes diák választ egy szakmát a szakmacsoportból.
2. A többi tanuló kérdéseket tesz fel, a tanuló csak igennel vagy nemmel felelhet.
3. Amelyik diák kitalálja a feladványt, az választ másik szakmát.

Változatok
Könnyítheti a feladványt úgy is, ha a táblára felírja a szóba jöhető szakmákat, vagy az 1. részmodul *1. mellékletét* alkalmazza.

20 perc A RENDŐR KARJA

A forgalomirányító rendőr karjelzéseinek elsajátítása, gyakorlása

Cél
A forgalomirányító rendőr karjelzéseinek megismerése, az alkalmazás gyakorlása. A szövegértés kompetencia fejlesztése

Forrás
11. melléklet: A rendőr karja – információs lap

A feladat menete

1. Kérdezze meg, hogy a diákok közül látott-e már valaki forgalomirányító rendőrt munka közben! Ha igen, akkor a diák mesélje el a tapasztalatait!
2. Ossza ki a *11. mellékletet*, közben ismertesse a feladatot!
3. Először minden diák magában elolvassa a szöveget.
4. Ezt követően bekezdésenként olvassák a diákok hangos olvasással. Minden bekezdésben kiemelik a lényeget (például aláhúzással).
5. Az olvasás befejeztével kérje meg a diákokat, hogy alakítsanak 5 csoportot! A csoportok feladata lesz rajzban megjeleníteni az egyes irányjelzéseket a jogszabály a), b), c), d) és f) pontja szerint.
6. A rajzolásra 20-25 perc áll rendelkezésre.
7. Miután a csoportok elkészültek, egyenként bemutatják a rajzokat, amit felragasztanak a falra.
8. A hátralévő szakaszban játék következik: a diákok kialakítanak egy kereszteződést a teremben. Egy diák rendőr lesz, a többiek elhelyezkednek a kereszteződés valamelyik ágában. A rendőr feladata, hogy irányítsa a közlekedőket.

10 perc NAPZÁRÓ

A választott játék függvénye

Cél

A nap zárása, visszatekintés a napra

Forrás

Játékgyűjtemény c. Dobbantó Diáktámogató füzetek 3. kiadvány

A feladat menete

A választott játék függvényében

A részmodulban

Ráhangolást szolgáló feladatok:

- Bingó
- Takarí-toTÓ

Elsajátítást támogató feladatok:

- Piros, sárga, zöld
- Tűzoltó leszek vagy...
- Találd ki!
- Lánglovagok
- A tisztaság fél egészség
- Nagytakarítás okosan
- A rendőr karja
- Tanuljunk KRESZ-t!

Alkalmazást gyakoroltató feladatok:

- Találd ki!
- Tisztán, üdén, hogyan?
- A rendőr karja
- A tisztaság fél egészség
- Nagytakarítás okosan
- Tanuljunk KRESZ-t!

ÉRTÉKELÉS

A portfólióba kerüljenek:

- *1. melléklet*: Bingó játék – játéklap
- A Tűzoltó leszek vagy... c. feladatból az elfogadott/elutasított szakma indoklása
- *3. melléklet*: Piros, sárga, zöld – információs lap
- *4. melléklet*: Lánglovagok – feladatlap
- *6. melléklet*: TAKARÍ-toTÓ – feladatlap
- *9. melléklet*: A tisztaság fél egészség – feladatlap
- A Tisztán, üdén, hogyan? c. feladatnál kiírt 3 jó tipp és indoklásuk

vagy

- A Nagytakarítás okosan c. feladatnál kiírt 3 jó tipp és indoklásuk kerüljön a portfólióba!
- *11. melléklet*: A rendőr karja – információs lap

FORRÁSOK

http://www.okj2006.hu/abc_index.html
http://www.temi-higienia.hu/ (takarítószerek 2009-08-13)
http://www.kohazy.hu/?id=termekek&category=tisztito__es_takaritoszerek_higienia&fokat_id=25&nyelv=hun#termekek (takarítószerek 2009-08-13)
http://www.arukereso.hu/takaritoeszkoz-c3827/ (takarítóeszközök 2009-08-13)

http://www.tutitippek.hu/blog/takaritoeszkozok.php (tippek a takarításhoz 2009-08-13)
http://www.startlapjatekok.hu/ugyessegi/ (játékok – lehetőleg stratégia vagy kvíz jellegűek legyenek)
http://www.kreszteszt.info/ (tesztek 2009-08-13)
http://images.google.com/images?hl=hu&rls=com.microsoft:hu:IE-SearchBox&rlz=1I7SUNA&um=1&q=kresz+t%C3%A1bl%C3%A1k&sa=N&start=20&ndsp=20 (képek a KRESZ-táblákról 2009-08-13)
http://www.hustockphoto.com/product_info.php?products_id=7012 (képek 2009-08-13)

http://www.bonavilmos.hu/oktatas_karjelzes.php
(rendőri karjelzések)

KÉPEK FORRÁSA

1. és 2. melléklet képei
1. kép: ClipArt: állatok, emberek, férfiak, fiúk – kutya
2. kép: ClipArt: dolgozó emberek, egyenruhák – tűzoltó

1. MELLÉKLET

Bingó játék – játéklap

1.	2.	
3.	4.	5.
6.	7.	

Ez kerüljön a portfóliódba!

2. MELLÉKLET

BINGÓ JÁTÉK – MEGHATÁROZÁSOK

1. Tűzoltó Tűzmegelőzési és oltási szolgálat parancsnoki, szolgálatparancsnok-helyettesi, műszaki felelősi beosztásban. Döntően szabadban, álló, hajlott és guggoló testhelyzetben járkálva végzett nehéz fizikai munka (magasban).	**2. Rendőr** Közrendvédelem, zárt munkahelyen (őrs, kapitányság) ülve, hajlott testtartásban (adminisztráció), ülve, járkálva (pl. ügyelet), gépkocsiban, szabad ég alatt, folyamatos mozgás közben végzett szellemi munka.	
3. Kutyavezető Munkahelyeken alkalmazott kutyák kiképzése, gondozása és a kutyákkal rendőri, határőrizeti feladatok elvégzése.	**4. Határrendész** Alkalmazottként végezhető a rendészi tevékenység. Zárt munkahelyen ülve, hajlott testtartásban, szabad ég alatt állva, járkálva végzett részben szellemi, részben nehéz fizikai munka.	**5. Grafológus** Az íráselemzéshez szükséges előmunkálatok, előkészületek végzése. Az ezekkel kapcsolatos dokumentációk vezetése; a vizsgálatokra jelentkezők időbeosztásának szervezése; utasításra írásminta felvétele.
6. Büntetés-végrehajtási felügyelő Intézetekben a belső rend felügyelése és fenntartása: az intézmény őrzése és védése, az elítéltek szállítása, kísérése és előállítása, munkavégzésük felügyelete, napirendjüknek szervezése és irányítása.	**7. Biztonságszervező** Rendészeti-vagyonvédelmi, őrzési, tűz- és munkavédelmi, polgári védelmi, katasztrófa-elhárítási feladatok végzése, illetve az ilyen tevékenységek megszervezése és irányítása.	

1. MELLÉKLET

Piros, sárga, zöld – információs lap

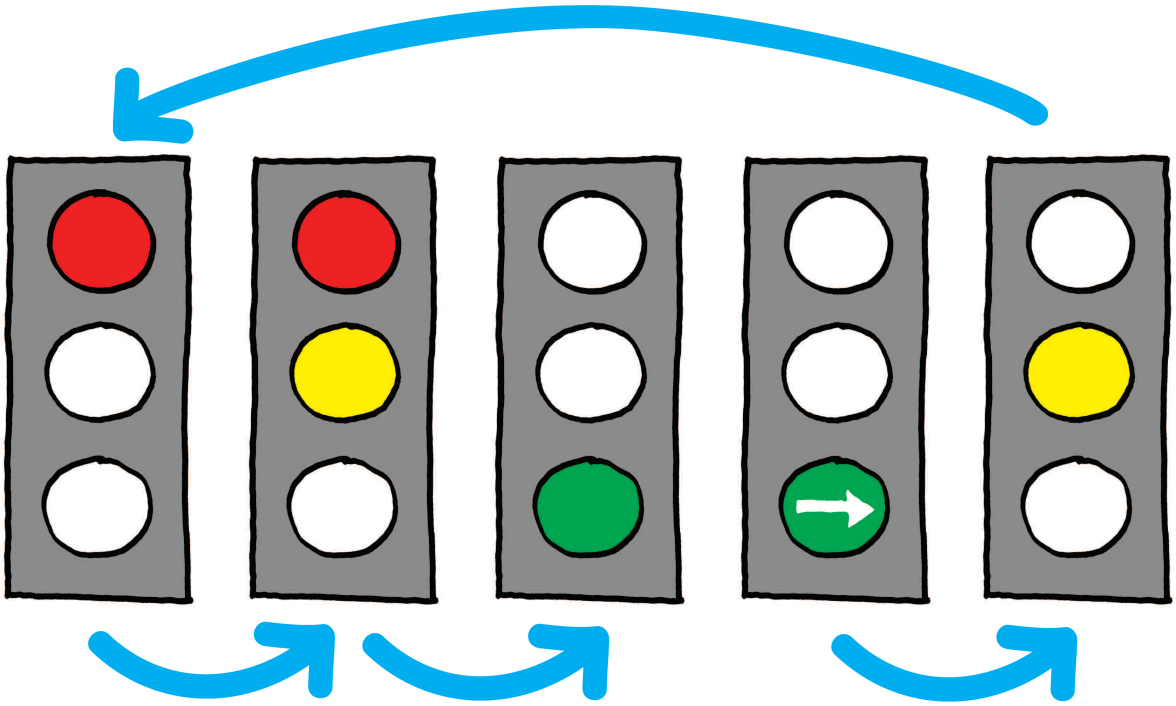

PIROS	PIROS-SÁRGA	TELE ZÖLD	NYILAS ZÖLD	SÁRGA
TILOS	**TILOS**	**SZABAD**	**SZABAD**	**TILOS**
	de fel lehet készülni az elindulásra	bármerre (jobbra, balra, egyenesen)	de csak a megadott irányba	de ha biztonságosan nem lehet megállni, el kell hagyni a kereszteződést

- A nyilak jelzik a közlekedési lámpák felvillanásának sorrendjét.
- A két zöld lámpa esetén vagy a tele zöld, vagy a nyilas zöld lámpa világít.
- A sárga után újra kezdődik a sor, következik a piros.

Ez kerüljön a portfóliódba!

4. MELLÉKLET

Lánglovagok – feladatlap

1. **Sorszámozz!** Ezeket a feladatokat kell elvégezni tűz esetén. Szerinted milyen sorrendben?

..... Éghető anyagok eltávolítása a közelből.

..... Tűz bejelentése a tűzoltóknak.

..... Emberélet mentése.

..... Tűzoltás megkezdése.

2. **Húzd alá!** Melyek azok az információk, amelyeket be kell jelenteni a tűzoltóságnak?

Név, honnan jelenti be a tüzet

Telefonszám

Mekkora a tűz

Van-e emberélet veszélyben

Van-e éghető anyag a közelben

A bejelentő foglalkozása

Mekkora távolságra van a tűzoltóság a tűztől

Van-e tűzoltásra alkalmas berendezés a közelben

Mi okozta a tüzet

3. **Csoportosíts!** Melyek az éghető és melyek a nem éghető anyagok?

papír, fémek, textilanyagok, faáru, azbeszt, tégla, műanyagok, gumi, bútorok, beton, víz, olaj

Éghető	Nem/nehezen éghető
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

5. MELLÉKLET

Lánglovagok – megoldókulcs

1. **Sorszámozz!** Ezeket a feladatokat kell elvégezni tűz esetén. Szerinted milyen sorrendben?

. . . 3 . . . Éghető anyagok eltávolítása a közelből.

. . . 2 . . . Tűz bejelentése a tűzoltóknak.

. . . 1 . . . Emberélet mentése.

. . . 4 . . . Tűzoltás megkezdése.

2. **Húzd alá!** Melyek azok az információk, amelyeket be kell jelenteni a tűzoltóságnak?

Név, honnan jelenti be a tüzet

Telefonszám

Mekkora a tűz

Van-e emberélet veszélyben

Van-e éghető anyag a közelben

A bejelentő foglalkozása

Mekkora távolságra van a tűzoltóság a tűztől

Van-e tűzoltásra alkalmas berendezés a közelben

Mi okozta a tüzet

3. **Csoportosíts!** Melyek az éghető és melyek a nem éghető anyagok?

papír, fémek, textilanyagok, faáru, azbeszt, tégla, műanyagok, gumi, bútorok, beton, víz, olaj

Éghető	Nem/nehezen éghető
Papír	Fémek
Textilanyagok	Azbeszt
Faáru	Tégla
Bútorok	Beton
Műanyagok	Víz
Olaj	
Gumi	

6. MELLÉKLET

Takarí-toTÓ – feladatlap

Karikázd be a helyes válasz jelét (1-2-x)!

1. Melyik sorrend a helyes?

   1 Portörlés – porszívózás – felmosás

   2 Porszívózás – felmosás – portörlés

   x Felmosás – porszívózás – portörlés

2. Amikor lakást takarítunk, akkor a lakás legtávolabbi pontjától a bejárati ajtó irányába végezzük a takarítást.

   1 igaz

   2 hamis

   x mindegy, csak valamilyen rendszer legyen

3. A fürdőszobában a vízkő eltávolítására alkalmazható legolcsóbb takarítószer

   1 vízkőoldó

   2 ecet

   x üvegtisztító

4. Ha zsíros folt került a kanapé szövetére, akkor a legolcsóbb módja az eltávolításának

   1 ecetes olló

   2 kárpittisztító – folttisztító hab

   x benzin

5. Lefolyócsövek tisztításának legolcsóbb eszköze

1 csőgörény

2 borax

x dugulásmegelőző vegyszerek

6. Ha a hűtőszekrényt szagtalanítani szeretném, akkor a legolcsóbb, ha

1 aktív szenet teszek bele

2 veszek hűtőszekrény-szagtalanítót

x szódabikarbónát teszek széles szájú lapos tálkába

7. A parketta tisztán tartásához

1 bő vizes ruhával kell áttörölni

2 elég porszívózni

x minden alkalommal parkettaápolóval kell kezelni

8. Ha a vécét különösen tisztára szeretném tisztítani, akkor

1 hipót és vízkőoldót is kell bele önteni

2 csak az egyiket vagy csak a másikat szabad használni

x elég, ha gondoskodunk róla, hogy mindig bő vízzel történjen az öblítés

9. Az autó mosása során

1 bármilyen háztartási mosószer alkalmas, ha feloldjuk bő vízben

2 speciális autómosószerrel, a koszt feláztatva kell lemosni, majd öblíteni

x a rászáradt koszt szivaccsal dörzsölgetve kell leszedni, és bő vízzel lemosni, megszárítani

10. Az autógumi alkatrészeit a tisztítás során

1 mindenhol bőségesen glicerinnel vonjuk át

2 csak a záró részeken fontos a glicerines kezelés a karbantartáshoz, az üveget, műanyagot a glicerin takaríthatatlanná teszi

x nem kell külön kínlódni vele, az autó amúgy is öregszik

11. Az autó tisztításakor mindegy, hogy mennyire karcolódik

1 legfeljebb plusz energiát fektetünk a polírozásba

2 vannak már csodapaszták – csak többe kerülnek

x csak kb. ötször lehet rendesen políroztatni egy autót

12. A könnyűfém felnik takarítása

1 legalább kéthetente le kell mosni, és mosás után savmentes tisztítószerrel kell kezelni

2 minden mosásnál keményviasszal is át kell kenni

x elég, ha lelocsoljuk bő vízzel a végén, mert úgyis minden lé leáztatja róla már korábban a piszkot

13. Az autó nagytakarításához hozzátartozik a belső takarítás is. Ilyenkor

1 minél bővebb vízben oldjuk a kárpittisztítót, és alaposan itassuk át a kárpitot a tisztításhoz

2 a műszerfalápolót kendőre vagy szivacsra fújjuk ki, így megelőzhető, hogy visszatükröződést hozzon létre az ablaküvegen

x a pedálokat is takarítsuk le, és műanyagtisztítóval is kenjük át

D 76

+1 Szódabikarbóna, borax, mosószóda, ecet, liszt, citrom, teafaolaj, sütőpor

1 ezek mindegyike természetes takarítószer

2 csak a liszt nem természetes tisztítószer

x egyik sem tisztítószer

Ez kerüljön a portfóliódba!

7. MELLÉKLET

Takarí-toTÓ – megoldókulcs

1. Melyik sorrend a helyes?

   1 Portörlés – porszívózás – felmosás

   2 Porszívózás – felmosás – portörlés

   x Felmosás – porszívózás – portörlés

2. Amikor lakást takarítunk, akkor a lakás legtávolabbi pontjától a bejárati ajtó irányába végezzük a takarítást.

   1 igaz

   2 hamis

   x mindegy, csak valamilyen rendszer legyen

3. A fürdőszobában a vízkő eltávolítására alkalmazható legolcsóbb takarítószer

   1. vízkőoldó

   2. ecet

   x üvegtisztító

4. Ha zsíros folt került a kanapé szövetére, akkor a legolcsóbb módja az eltávolításának

   1 ecetes olló *(azaz nem lehet vele mit kezdeni, ki kell vágni a foltot – tehát ki kell dobni)*

   2 kárpittisztító – folttisztító hab

   x benzin

5. A lefolyócsövek tisztításának legolcsóbb eszköze

1 csőgörény

2 borax

x dugulásmegelőző vegyszerek

6. Ha a hűtőszekrényt szagtalanítani szeretném, akkor a legolcsóbb, ha

1 aktív szenet teszek bele

2 veszek hűtőszekrény szagtalanítót

x szódabikarbónát teszek széles szájú lapos tálkába

7. A parketta tisztán tartásához

1 bő vizes ruhával kell áttörölni *(éppen csak nedves ruhával lehet áttörtölni)*

2 elég porszívózni

x minden alkalommal parkettaápolóval kell kezelni *(elég háromhavonta kezelni)*

8. Ha a vécét különösen tisztára szeretném tisztítani, akkor

1 hipót és vízkőoldót is kell bele önteni *(ez a lehető legveszélyesebb, mert klórgáz fejlődik, ami olyan maró hatású, hogy a légutakat is megtámadja!)*

2 csak az egyiket vagy csak a másikat szabad használni

x elég, ha gondoskodunk róla, hogy mindig bő vízzel történjen az öblítés

9. Az autó mosása során

1 bármilyen háztartási mosószer alkalmas, ha feloldjuk bő vízben *(ez a szakirodalom szerint károsítja a lakkozást)*

2 speciális autómosószerrel, a koszt feláztatva kell lemosni, majd öblíteni

x a rászáradt koszt szivaccsal dörzsölgetve kell leszedni, és bő vízzel lemosni, megszárítani *(a dörzsölgetés pontosan olyan, mintha smirgliznénk!)*

10. Az autó gumi alkatrészeit a tisztítás során

1 mindenhol bőségesen glicerinnel vonjuk át

2 csak a záró részeken fontos a glicerines kezelés a karbantartáshoz, az üveget, műanyagot a glicerin takaríthatatlanná teszi

x nem kell külön kínlódni vele, az autó amúgy is öregszik

11. Az autó tisztításakor mindegy, hogy mennyire karcolódik

1 legfeljebb plusz energiát fektetünk a polírozásba

2 vannak már csodapaszták – csak többe kerülnek

x csak kb. ötször lehet rendesen políroztatni egy autót *(ezért ha csak egy mód van rá, óvni kell a karcolástól)*

12. A könnyűfém felnik takarítása

1 legalább kéthetente le kell mosni és mosás után savmentes tisztítószerrel kell kezelni

2 minden mosásnál keményviasszal is át kell kenni *(ezt elég háromhavonta megejteni)*

x elég, ha lelocsoljuk bő vízzel a végén, mert úgyis minden lé leáztatja róla már korábban a piszkot

13. Az autó nagytakarításához hozzátartozik a belső takarítás is. Ilyenkor

1 minél bővebb vízben oldjuk a kárpittisztítót, és alaposan itassuk át a kárpitot a tisztításhoz *(minél töményebb a hab, annál jobban tisztít)*

2 a műszerfalápolót kendőre vagy szivacsra fújjuk ki, így megelőzhető, hogy visszatükröződést hozzon létre az ablaküvegen

x a pedálokat is takarítsuk le, és műanyagtisztítóval is kenjük át *(ez életveszélyes lenne, mert a műanyagtisztító csúszóssá teszi a pedált!)*

+1 Szódabikarbóna, borax, mosószóda, ecet, liszt, citrom, teafaolaj, sütőpor

1 ezek mindegyike természetes takarítószer

2 csak a liszt nem természetes tisztítószer

x egyik sem tisztítószer

8. MELLÉKLET

A TISZTASÁG FÉL EGÉSZSÉG – KÁRTYÁK

Ki kell vágni!

Kis területű (60 négyzetméter) családi ház két szobával, egy fürdőszobával. A házban egy négytagú család lakik két kicsi gyerekkel.	Kis területű zuhanyzós stúdiólakás egy nappalival és hálószobával. A lakásban egyedülálló férfi lakik, aki sokat utazik, nem szereti a rendetlenséget.
Nagy kétszintes családi ház öt szobával, két fürdőszobával. (130 négyzetméter) A nappali körben üveges, mert szeretik a szép kilátást. A házban öten laknak: a szülők két gyerekkel és a nagypapával.	Iskola felső emelete, ahol egy-egy fiú- és lányvécé is van, 3 nagyobb tanterem és két kisebb.
Irodaház. Az egész emeletet ki kell takarítani, több (4-4 db) férfi- és női vécé, illetve teakonyha, irodák (kb. 15 db) vannak itt.	Utazási iroda: egy kis irodahelyiség, egy kis konyha és vécé. Összesen ketten dolgoznak a családi vállalkozásban.

9. MELLÉKLET

A tisztaság fél egészség – feladatlap

A kitakarítandó helyiségek: .....

A következő kérdések segítenek végiggondolni a munka megszervezését! (A kérdések közötti részbe írhatók be a válaszok!)

1. Kb. hány embernek érdemes egyszerre takarítania úgy, hogy gyorsan is végezzenek, de ne akadályozzák egymást a munkában?

.....

2. Körülbelül mennyi időt kell szánni a takarítás elvégzésére?

.....

3. Kellenek-e takarítógépek, ha igen, milyenek?

.....

4. Milyen tisztítóeszközökre lesz szükség?

.....

5. Ha több ember dolgozik egyszerre, akkor hogyan érdemes felosztaniuk a munkát?

.....

6. Hol célszerű kezdeni a munkát és miért?

.....

7. Várhatóan melyik terület/munkafolyamat lesz a leginkább időigényes?

.....

8. Melyik munkafolyamat a legmegterhelőbb fizikailag?

.....

9. Melyik munkafolyamat a leginkább balesetveszélyes?

.....

Az alábbi honlapok segítséget jelenthetnek:
http://www.kohazy.hu/?id=termekek&category=tisztito-es-takaritoszerek_higienia&fokat_id=25& nyelv=hun#termekek
http://www.arukereso.hu/takaritoeszkoz-c3827/
http://www.tutitippek.hu/blog/takaritoeszkozok.php

Ez kerüljön a portfóliódba!

10. MELLÉKLET

Tippek nagytakarításhoz – információs lap

I.

Mint minden mással kapcsolatban, itt is az arany középút megtalálására érdemes törekedni. Nem szabad, hogy az ünnepek előtti takarítás mumussá váljon, ugyanakkor érdemes rászánni az időt – lelkünkre is frissítően hat, ha legalább egyszer-kétszer egy évben a lakás minden zugát rendbe tesszük. Nem kötelező egyszerre elvégezni az összes munkát. Beoszthatjuk előre egy hónapra, hogy minden hétvégén csak 2-3 órát szánunk rá – nem olyan látványos a változás, de végül ugyanazt az eredményt kapjuk.

1. A nagytakarítás legfontosabb pontja az ablakok lemosása

Erre is igaz a mondás, ahány ház, annyi szokás, sok módszer közül válogathatunk. A legegyszerűbbnek az tűnik, ha rögtön ablakmosó folyadékkal és papírtörlővel esünk az ablakoknak, és addig dörgöljük, amíg tiszták nem lesznek – igaz, eközben rengeteg vegyszert lélegzünk be, és több tekercs papírt használunk el. Ennek a megoldásnak a zöld verziója, amikor szappanos lemosással kezdünk, majd vegyszer és papírtörlő helyett ecetes vízzel és újságpapírral dolgozunk. Sokan a benzinkúton is használatos, egyik oldalon szivacsos, másikon gumilappal ellátott szélvédőmosót vetik be ablakpucoláshoz. Jobb, ha az ablakok lemosása előtt levesszük a függönyöket, és ha már levettük őket, érdemes betenni őket a mosógépbe.

Tippek nagytakarításhoz – információs lap

II.

2. Az ajtók és szekrények lemosása vegyszer nélkül

Aki szeretné elkerülni a tisztítószer használatát, sima vizes ronggyal felszerelkezve indíthat támadást az ajtók felületén összegyűlt kosz ellen. A makacs szennyeződések azonban rendszerint kifognak ezen a kissé fapados módszeren. Jó hír, hogy ráakadtunk egy olyan megoldásra, amely felveszi a versenyt a vegyszeres takarítás eredményességével, ugyanakkor környezetkímélő és költséghatékony: a mikroszálas törlőkendő. A mikroszálas eszközökhöz nem szükséges (sőt, sok esetben tilos) tisztítószert használni, elég a kendőt bevizezni. A víz fellazítja, a milliónyi kis „hurok és horog" éles éle feldarabolja és foglyul ejti a szennyeződést, amit az anyag magában tart. A parányi elektrosztatikus szálak elektromos töltésük révén mágnesként vonzzák magukhoz a port. A porszemeket az anyag magában tartja. Karc nélkül tisztít, így akár kényes felületeken (legyen az üveg, CD vagy kerámia) és szárazon is használható.

3. A szobában raboskodó növények fürdetése

Nem olyan gyakran, mint nekünk, de azért néhány havonta jót tesz növényeinknek is egy zuhanyozás. A poros levelek nemcsak elhanyagolt benyomást tesznek, hanem a napfényt sem képesek olyan jól hasznosítani, megéri tehát néha rendbe tenni őket. A könnyebben mozgatható cserepeket állítsuk a konyhai mosogatóba vagy a fürdőkádba, és zuhanyozzuk meg őket röviden – langyos, legfeljebb kézmeleg vizet használjunk. Hogy megakadályozzuk a cserép földjének eláztatását és a föld kimosását, a cserép felszínét borítsuk be alufóliával vagy nejlonnal. Öblítsük le a növény törzsét, hajtásait, virágait, leveleinek mindkét oldalát. A fürdetés után hagyjuk néhány percig pihenni a növényt, míg lecsöpög róla a maradék víz. Tévhit, hogy a boltban kapható levélfényező spray-k pótolják a fürdetést, a valóságban ezek a szerek ártanak a növényeknek, teljesen eltömíthetik a pórusaikat. A tiszta langyos víz és egy puha rongy a legtökéletesebb eszköz.

Tippek nagytakarításhoz – információs lap

III.

4. A szőnyegek és lakástextilek frissítése

A szőnyegek porolása kiment a divatból, de ha nem tudjuk megoldani a tisztítógépes frissítést, akkor mégiscsak érdemes visszatérni nagymamáink módszeréhez. Ezenkívül távolítsuk el a makacsabb foltokat a szőnyegből, végezzünk nagyon alapos porszívózást. Megbízhatunk a feladattal egy szőnyegtisztító céget is: egy átlagos nappali szőnyeg kipucolását 6000 Ft körüli összegből megúszhatjuk. Ennek feléért kibérelhetünk egy szőnyegtisztító gépet. Ha nem a heti takarítás rutin része, akkor időszerű lehet az ágyneműk kiszellőztetése, az ágytakarók, plédek, díszterítők tisztítása.

5. Fürdőszobai ellenségeink

A baktériumok és a vízkő. Jobb, ha óvatosak vagyunk, ugyanis a fertőtlenítőszerek és vízkőoldó savak találkozásakor mérges gáz szabadul fel. Ha szeretnénk elfelejteni a drága és maró anyagokat, sokkal egyszerűbb, ha ezt a két feladatot egyetlen tisztítószerre bízzuk: bevett módszer a 20%-os ecetsav alkalmazása, amely egyáltalán nem ártalmas a környezetre.

6. A legnagyobb falat, a konyhatakarítás

Érdemes kipakolni és kitörölgetni a konyhaszekrényeket, kiselejtezni a kétes szavatosságú élelmiszereket, rendet tenni az edények között, elmosni a ritkán használt eszközöket. Azokon a felületeken, amelyek ételeinkkel érintkeznek, végképp semmi helye a vegyi anyagoknak, a szekrényeket és a hűtőt szappanos vízzel érdemes kitörölni. A mikrohullámú sütőbe egy tál citromos vizet kell tenni, a citromos gőz ugyanis feloldja a rászáradt szennyeződést, és így könnyebben kitörölhetjük nedves ruhával. A konyhában súrolószerként alkalmazható a fürdőben már bevált ecet és szódabikarbóna, tűzhelytisztításra szódabikarbóna vagy mosószóda és víz keverékéből készített pasztát használhatsz.

Tippek nagytakarításhoz – információs lap

IV.

7. A közérzetjavító portalanítás és lomtalanítás

Legalább egyszer egy évben szükség van a könyvek portalanítására. A pormacskák minden eldugott helyre befészkelik magukat, nem árt, ha elhúzunk minden bútort és letöröljük a szekrények tetejét és hátlapját. Ehhez a művelethez nedves rongyot használjunk, lehetőleg mikroszálas törlőkendőt, hogy elkerüljük a poros víz szétmaszatolását. A dísztárgyak portalanításához a műanyag, nyeles tollseprűket ajánljuk, amelyek elektrosztatikusan feltöltődnek, és magukhoz vonzzák a port. A nagytakarítás a megfelelő időpont otthoni irodánk és ruhásszekrényünk lomtalanítására.

8. Hogyan ápoljuk a bútorokat?

Ha óvni szeretnénk bútorainkat, akkor nem elég portörléssel gondoskodni tisztaságukról. A nemes fából készült bútorok tisztítására és fényesítésére alkalmas a tejjel megnedvesített vászondarab. Használhatunk méhviaszt, növényi olajakat és citromot is – egyszerű bútorfényezőt készíthetünk egy rész citromfű-olaj és három rész olívaolaj keverékéből. (Olívaolaj helyett használhatunk méhviaszt, ami kellemes illatot is ad a bútornak.)

9. Hogyan gondozzuk a padlót?

A lakkozott parketta előnye, hogy enyhén nedves feltörléssel könnyen tisztán tartható, ám az olajos vagy viaszozott felület nem gátolja a fa természetes lélegzését és így a kisebb sérülések is könnyebben eltüntethetők róla. Hátránya, hogy aki az olajat választja, annak igen gyakran kell kezelnie a felületet, először olajjal, majd speciális viasszal. Laminált parkettát porszívózás után laminált parkettatisztítóval benedvesített ruhával töröljük át a porszemcsék összegyűjtésére. Műanyag padlót nedves, puha ruhával célszerű áttörölni – időnként viasztartalmú padlóápolóval áttörölve fényt kap és gátolja a piszok tapadását.

11. MELLÉKLET

A rendőr karja – információs lap

Magyarországon van egy jogszabály, ami a közúti közlekedés szabályairól szól. Ennek része a rendőr jelzéseit tartalmazó alábbi paragrafus.

A rendőr jelzései

6. § (1) A forgalmat az útkereszteződésben irányító rendőr karjelzései:

a) a rendőr mindkét karjának oldalirányú kinyújtása
   – a kinyújtott karral párhuzamos irányból érkezők részére szabad utat jelez: a gyalogos az úttesten áthaladhat; a járművel – ha jelzőtábla nem tiltja – az erre vonatkozó szabályok megtartásával egyenesen, valamint jobbra vagy balra bekanyarodva tovább szabad haladni;
   – a kinyújtott karra merőleges irányból érkezők részére a továbbhaladás tilalmát jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet; a járművel az útkereszteződésnél – a kijelölt gyalogosátkelőhely, illetőleg a megállás helyét jelző útburkolati jel, ezek hiányában az útkereszteződés előtt – meg kell állni;

b) a rendőr függőlegesen feltartott karja a forgalom irányának megváltozását jelzi: a gyalogos az úttestre nem léphet, az úttesten levő gyalogos pedig köteles az áthaladást mielőbb befejezni; a járművel az a) pontban említett helyen meg kell állni, ha azonban biztonságosan megállni már nem lehet, az útkereszteződésen mielőbb át kell haladni;

c) ha a rendőr a jobb karjával maga mögé int, bal tenyerét pedig a balról jövő forgalom felé fordítja, a jobbról érkező járművek – a rendőr mögött – balra bekanyarodhatnak; a jelzés nem tiltja a jobbról érkező járművek egyenes irányban való továbbhaladását vagy jobbra bekanyarodását, de a többi irányból érkezők részére a továbbhaladás tilalmát jelenti;

d) ha a rendőr jobb karját vízszintesen maga elé nyújtja, bal karjával pedig maga elé int, a balról érkező járművek – a rendőr előtt – balra bekanyarodhatnak; a jelzés nem tiltja a balról érkező járművek egyenes irányban való továbbhaladását vagy jobbra bekanyarodását, de a többi irányból érkezők részére a továbbhaladás tilalmát jelenti;

[...]

f) ha a rendőr kinyújtott karjával maga felé int, ezzel a sebesség növelésére, ha pedig kinyújtott karját le- és felfelé mozgatja, a sebesség csökkentésére ad utasítást.

Forrás: http://www.complex.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=97500001.KPM

A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet

4. RÉSZMODUL

HÁROM AZ EGYBEN!

Az előző részmodulok alkalmával megismert szakmák és jellemzőik ismeretében a tanulók választásának segítése olyan játékos feladatok révén, amelyekkel átismételhetők és összefoglalhatók a megszerzett ismeretek. A feladatok támogatják a saját viszonyulás végiggondolását és megfogalmazását. A részmodul nagyobbik részében a kutyákkal, a kutyák képzésével kapcsolatos ismeretszerzés kerül előtérbe két olyan szakmával, amelyek az állampolgárok biztonságát hivatottak biztosítani: a közterület-felügyelő és a vagyonvédelmi rendszerszerelő munkájának megismerése filmek segítségével.

KIEMELTEN FEJLESZTENDŐ KOMPETENCIÁK

- Algoritmusok alkalmazása problémamegoldásban
- Információszerzés és -keresés
- Saját viszonyulások tudatosítása
- Együttműködés
- Asszertív kommunikáció

IDŐIGÉNY

- 7 óra

MELY CÉLOK ELÉRÉSÉHEZ JÁRUL HOZZÁ?

Az egyéb szakmacsoportba tartozó egyes szakmák és a hozzájuk tartozó ismeretek elmélyítése révén hozzájárul a saját viszonyulások tudatosításához és ezzel az életpálya-tervezés során a hatékony döntéshozatalhoz.

Az önálló ismeretszerzés és ismeretkeresés támogatásával hozzájárul a kezdeményezőkészség mint alapvető munkavállalói kompetencia kialakulásához.

A problémamegoldások során tudatosan alkalmazott algoritmusok révén hozzájárul a balesetvédelemmel kapcsolatos tudatos pozitív munkavállalói attitűd kialakításához.

Az együttműködés és asszertív kommunikáció kompetenciáinak fejlesztése révén az alapvető munkavállalói kompetenciákon belül az adott munka hatékony elvégzéséhez nélkülözhetetlen csapatmunka jellegű készségek kialakítását támogatja.

SZAKTUDOMÁNYI ÉS PEDAGÓGIAI HÁTTÉR

A részmodul első két órája az eddig tárgyaltak összefoglalását és áttekintését biztosítja, majd ezt követően a saját viszonyulás megfogalmazása révén (pl. Beszélő kő, Fekete-fehér c. feladatok) az attitűd kialakulását jelentősen befolyásoló tényezők tudatosítását támogatja.

A harmadik foglalkozás középpontjába a kutya kerül, nemcsak mint az ember egyik fontos társa, hanem munkájának segítője-támogatója, hiszen a védelmi területen belül számos kutyákkal támogatott foglalkozás létezik. A ráhangolódást és az önbizalom növekedését támogatják a Szavak nélkül és az Ebugatta c. feladatok. A részmodulnak ebben a foglalkozásában

szinte mindegyik feladatban szerepel a csoportosan végzett munka prezentálása. Ez jó alkalmat ad a pedagógusnak arra, hogy ügyes irányítással mindenkinek biztosítson szereplési lehetőséget, és ellensúlyozni lehessen egyes diákok gyakoribb szereplését. Ebben a harmadik foglalkozásban az általános ismeretek és műveltség elmélyítését szolgálja az Eb ura fakó c. feladat, amelyben szólásmondások értelmezése történik. A Kutyaiskola című feladat pedig egy alapvető pszichológiai tanulási folyamat, az operáns kondicionálás alapelveivel és alkalmazásával ismerteti meg a diákokat. Amennyiben a diákok számára nehéz az anyag feldolgozása, akkor a változatokban más alternatívát is kínálunk.

Az operáns kondicionálás

Az operáns kondicionálást nemcsak az állatok tanításában alkalmazzuk, hanem gyakran használjuk – tudattalanul is – a fiatalabb gyermekek nevelésében is. Például, amikor a nyafogó gyereket figyelmeztetjük, ha nyafog, nem kap fagyit, és valóban nem kap, amikor tovább folytatja a nyafogást, akkor operáns kondicionálást alkalmazunk. A tanítás folyamatát az előzmény–viselkedés–következmény hármas tagolásában értelmezzük. A fenti példában az előzmény az, hogy a gyermek meglátja a fagylaltot; a viselkedés az, hogy nyafogni kezd; a következmény, hogy nem kap fagylaltot. Az operáns kondicionálás a „megerősítés" és a „büntetés" fogalmait nem azok hétköznapi értelmében használja. Megerősítésként definiálja mindazon következmények összességét, amely a viselkedés megjelenési gyakoriságát növeli, a büntetés pedig az a következmény, amely csökkenti.

Tovább árnyalja a helyzetet, hogy a következmény lehet valaminek az adása (ez inkább a matematikai értelemben vett adást, megjelenést jelenti és „+" jellel jelöljük) vagy valaminek az elvétele, megszüntetése (ezt „–" jellel jelöljük). A két fogalomrendszert egybeöntve:

Pozitív megerősítés (+M) Az egyén/alany számára valami kellemes dolgot adunk (ettől az adástól pozitív – nem a kellemes dologtól), aminek következtében a kívánt viselkedés gyakorisága nő a jövőben. Pl. a kutyának jutalomfalatot adunk, mert azt csinálta, amit kértünk, vagy a gyerek piros pontot, kisötöst kap a munkájára. Ha a kutya számára a jutalomfalat vagy a gyermek számára a kisötös valóban kellemes élmény, akkor e következmény előtt megjelenő viselkedés gyakorisága nőni fog.

Negatív megerősítés (-M) Az egyén/alany számára valamilyen kellemetlen környezeti ingert megszüntetünk, elveszünk (ettől az elvételtől negatív, és nem a kellemetlen dologtól), aminek következtében a kívánt viselkedés gyakorisága nő a jövőben. Ilyen például, ha szorító nyakörvvel dolgozunk a kutya lefektetésénél, akkor amikor a kutya lefekszik, megszűnik a szorítás; vagy gyereknél, ha időben jön vacsorázni, akkor nem neki kell elmosogatnia. Ha a kutya számára a szorító nyakörv szorítása és a gyermek számára a mosogatás valóban kellemetlen élmény, akkor ezek elmaradása (ettől negatív) mint a következmény előtt megjelenő viselkedés gyakorisága nőni fog.

A pozitív büntetés (+B) Az egyén/alany számára valami kellemetlen dolgot adunk (ettől az adástól pozitív – nem a kellemes dologtól), aminek következtében a kívánt viselkedés gyakorisága csökken a jövőben. Ilyen például, ha szorító nyakörvvel dolgozunk a kutyánál, akkor az a tény, hogy a szorosra fogott póráz mellett kiugrik, akkor a nyakörv elszorítja a légutakat; vagy ha a gyerekre rákiabálnak, amikor a koszos cipőjével lép a szobába. Ha a kutya számára a légutak elzáródása vagy a gyermek számára a rákiabálás valóban kellemetlen élmény, akkor ezen következmény előtt megjelenő viselkedés gyakorisága csökkeni fog.

A negatív büntetés (-B) Az egyén/alany számára valamilyen kellemes környezeti ingert megszüntetünk, elveszünk (ettől az elvételtől negatív), amelynek következében a kívánt viselkedés gyakorisága csökken a jövőben. Ilyen például, ha a kutyát nem engedjük be a szobába, ha felugrál az ajtókilincsre, vagy ha a fent említett példában a gyermek nem kap fagyit, ha nyafog. Ha a kutya számára a szobába történő bejutás és a gyermek számára a fagylaltevés valóban kellemes élmény, akkor a következmény előtt bekövetkező negatív viselkedés gyakorisága csökkeni fog.

A fenti gondolatmenetben a „kellemes környezeti inger" a **jutalom** fogalmával írható le az operáns kondicionálás fogalomkörében, a kellemetlen dolog pedig az **averzív inger** fogalmával. (Itt is figyeljük meg, hogy a jutalom fogalmának használata jelentősen eltér attól, ahogyan a hétköznapokban ezt alkalmazzuk.)

Ráadásul mindvégig ott van a HA szó, mert egyénenként és helyzetenként is eltérő lehet, hogy ugyanaz az inger milyen mértékben jutalom vagy éppen averzív inger.

A tanulási folyamat hatékonysága annak is a függvénye, hogy mennyire van az alany fejében is kapcsolat a viselkedés és a következmény között. Míg az állatoknál ezt a kapcsolatot csak a szoros idői követéssel, egybeeséssel lehet biztosítani, addig embernél a nyelv képes az idői távlatokat egy bizonyos határig átívelni.

Forrás: ATKINSON ÉS HILGARD (2005): *Pszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest.

A 3. foglalkozás lehetőséget nyújt a résztvevők számára, hogy beszéljenek a házi kedvencekhez való saját viszonyulásukról. Ha esetleg vannak közismerten kutyabarát vagy macskabarát diákok, akiket érdekel az állatképzésnek ez a módja, esetleg megkérhetők, hogy maguk is próbálják ki, és adjanak élménybeszámolót.

A részmodul témája azt is felkínálja, hogy külső előadót hívjunk meg a témában, ha van erre vállalkozó kutyakiképző.

A 4. foglalkozás ezzel szemben a biztonság másik két szakmáját járja körül, a közterület-felügyelő és a vagyonvédelmi rendszerszerelő szakmát. Míg az előbbi szakma képviselőivel szemben több fenntartás fogalmazódik meg (a filmben is utalnak rá), addig a második szakma társadalmilag sokkal elismertebb. Érdemes ezeket a felszínre hozni és körüljárni, mennyire megalapozottak, vagy esetleg egy észlelési torzítás következményeként fogalmazódnak meg a fenntartások.

Munkahelyi megfigyelés

Megjegyzés: Ha nem volt megoldható, hogy az egész osztály együtt menjen munkahelyi megfigyelésre, akkor a csoport fele munkahelyi megfigyelést végez, és az iskolában maradókkal a 4. részmodul 3–4. foglalkozás végezhető el! Lásd részletesebben a modulleírást!

AJÁNLOTT FELDOLGOZÁSI MÓD

1. FOGLALKOZÁS

Csoportosítsunk!

A szakmacsoportba tartozó szakmákat próbáljuk a modul elején látható három csoportba osztani.

1: Személyi szolgáltatás; 2: Védelmi szakterület; 3: Kézművesség

Időigény
45 perc

Eszközök
- Toll
- Papír

25 perc AZONOSÍTSUK!

A már megismert szakmák jellemzőinek gyakorlása

Cél
A tanulók saját szavaikkal fogalmazzák meg a már ismert szakmák jellemzőit, ezáltal javul az önálló gondolkodásuk és a kommunikációs képességük.

Forrás
Szakma módszertár SZFP II. 2006 – Azonosulás feladat
1. melléklet: Szakmakártyák

A feladat menete
1. A tanulók húznak a szakmakártyákból egyet (történhet véletlenszerűen, de könnyítésként a tanulók nézhetik a kártyákat választás közben).
   Nehezítheti a feladatot azzal, hogy olyan szakmákat is tesz a kártyák közé, amelyek az előző feladatok során háttérben maradtak.
2. Minden tanuló jellemezze az adott szakmát (lehetőleg minél több információt írjon le róla)!
3. Segítséget nyújthat az előző részmodulokban végzett Szakértői köpönyeg, Munkahelyi megfigyelés, Összerakás feladat.
4. Amelyik tanuló a legtöbbet kitalálta, jutalmat kaphat.

Megbeszélés/Értékelés
Az értékelés közösen történjen, a tanulók hallgassák meg a társaik jellemzését, majd együtt döntsék el, szerintük melyik a legaprólékosabb/legjobb bemutató!
A tanulók a szakma jellemzését tegyék a portfóliójukba!

20 perc CSOPORTOSÍTSUNK!

A már megismert szakmák csoportosítása tevékenységi körük szerint

Cél

A szakmacsoportba három tevékenységi terület tartozik, a tanulók ismételjék át, melyik szakma hova tartozik. A feladat közben fejlődik az önálló gondolkodás, problémamegoldó képesség.

Forrás

1. melléklet: Szakmakártyák
2. melléklet: Csoportosítsunk! – feladatlap
3. melléklet: Csoportosítsunk! – megoldás

A feladat menete

1. A tanulók kisebb csoportban vagy egyénileg is dolgozhatnak.
2. Ossza ki a Csoportosítsunk! feladatlapokat (*2. melléklet*), majd kérje meg a diákokat, hogy a felsorolásban látható szakmák sorszámát írják a megfelelő csoportba!

Megbeszélés/Értékelés

Ha mindenki végzett, ellenőrizze, hogy a szakmák jó helyre kerültek-e. Aki a legtöbb helyes választ adta, jutalomban részesülhet.
A kitöltött *2. melléklet*: Csoportosítsunk! – feladatlap kerüljön a portfólióba!

Változatok

Könnyítést jelenthet, ha előbb az *1. melléklet*: Szakmakártyákat adjuk a diákoknak, és azok fizikai elrendezésével próbálják azonosítani a csoportokat.

2. FOGLALKOZÁS

35 perc FEKETE-FEHÉR = IGEN-NEM

A megismert szakmák csoportosítása a saját vélemények figyelembevételével

Cél

Az ismert szakmák csoportosítása az érdeklődés alapján, miközben fejlődik a gondolkodásuk, nyelvi kifejezőképességük.

Forrás

Szakma módszertár SzFP II. 2006 (Iskolatáska–szemetesvödör c. feladat alapján)
http://www.szakma.hu/szakmamodszertar/index.php?modszerneve=85&funkcio1=&funkcio2=&funkcio3=&funkcio4=&funkcio5=&kereses=Keres%E9s
1. melléklet: Szakmakártyák
4. melléklet: Fekete-fehér – feladatlap

A feladat menete

1. Adja a szakmakártyákat a diákoknak! (*1. melléklet*)
2. A tanulók csoportosítsák a szakmákat aszerint, hogy választanák-e vagy sem. A szakmák nevét írják a megfelelő oszlopba!
3. Amikor készen vannak a csoportosítással, indokolják, számukra miért vonzóak az adott szakmák, másokat miért utasítottak el.
4. Válasszák ki azt a 3 szakmát, amelyet a legérdekesebbnek tartanak!
5. A megbeszélés során összesítse, mely szakmákat tartottak érdekesnek a tanulók! Vajon ezek között volt-e olyan szakma, amelyet egyébként elutasítottak?
6. A tanulók „beszélő kő” segítségével mondják el a véleményüket! (Üljenek le egy nagy körbe, majd egy önkéntes kezdésével sorban haladva mindenki mondja el a választását!)

Megbeszélés/Értékelés

A *4. melléklet*: Fekete-fehér – feladatlap kerüljön a portfólióba!

Változatok

Az *1. melléklet* szakmakártyái helyett használhatják a Csoportosítsunk! c. feladatlap szakmafelsorolását is. Ebben az esetben a két oszlopban maximum 10-10 szakma nevét soroljuk fel.

10 perc NAPZÁRÓ

A választott játék függvénye.

Cél
A nap zárása, a keletkezett érzelmek lecsengetése

Forrás
Játékgyűjtemény c. Dobbantó Diáktámogató füzetek 3. kiadvány.

A feladat menete
A feladat további menete a választott játék függvénye.

3. FOGLALKOZÁS

Biztonságban

A nap második felében a diákok az állampolgárok kényelmét és biztonságát szolgáló két szakma jellemzőivel ismerkedhetnek meg szakmabemutató filmek és internetes önálló információkeresés segítségével.

Időigény
2 x 45 perc

Eszközök
- Internet-hozzáféréssel rendelkező számítógép
- .wmv formátum lejátszására alkalmas számítógép
- Projektor

45 perc FELÜGYELŐ, DE NEM RENDŐR

A közterület-felügyelő szakma jellemzőinek azonosítása a szakmabemutató film és önálló internetes információkeresés alapján. A saját viszonyulás és okainak tudatosítása

Cél
A problémamegoldás és lényegkiemelés fejlesztése, saját viszonyulások tudatosítása, az együttműködés fontosságának tudatosítása

Forrás
5. melléklet: Közterület-felügyelő c. szakmabemutató film (9 perc 51 mp) – digitális melléklet CD-n; vagy letölthető: http://www.npk.hu/video/index.php
6. melléklet: Közterület-felügyelő – feladatlap

A feladat menete
1. Ráhangolásként beszéljék meg a következő kérdéseket:
   - Vajon melyik, a szakmacsoportba tartozó szakmáról lesz szó a feladat címe alapján?
   - Találkozott-e már valaki közterület-felügyelővel munkavégzés közben? Mit csinált?
2. A diákok alkossanak párokat, és páronként kapjanak egy-egy feladatlapot!
3. A feladatlapon fogalmazzák meg azokat a kérdéseket (5-6 kérdést), amelyekre választ szeretnének kapni a film alapján.
4. A párok osszák fel a feladatot, hogy ki milyen információkat fog figyelni! Ezt követően tekintsék meg a filmet!
5. A párok beszéljék meg, hogy mely kérdéseikre kaptak választ, és melyekre nem!

6. Teljes csoportban beszéljék meg a kérdéseket és a rájuk kapott válaszokat úgy, hogy mindig egy pár egy kérdést olvas fel, és mondja meg a választ. Eközben azonosítsák, hogy volt-e más pároknál hasonló kérdés!
7. Ha az összes kérdést feldolgozták, amelyre volt válasz, most ugyanezzel a módszerrel nézzék meg, mely kérdésekre nem érkezett válasz! Honnan lehetne választ kapni? Esetleg a többiek ismerik a válaszokat?
8. Biztosítson 5–15 percet a hiányzó információk megszerzésére (a hiányzó információk függvényében)!
9. Ellenőrizzék a „kötelezően kitöltendő" 1. és 2. kérdésre adott válaszokat is!
10. A végzettség tekintetében: szakiskola/középfokú végzettség/érettségi + 360 órás tanfolyam, valamint 3 szakvizsga

Megbeszélés/Értékelés

A *6. melléklet*: Közterület-felügyelő – feladatlap kerüljön a portfólióba!

45 perc AZ ÉN HÁZAM, AZ ÉN VÁRAM

Az elektronikai és mechanikai vagyonvédelmi rendszerszerelő szakma jellemzőinek azonosítása szakmabemutató film alapján.

Cél

A lényegkiemelés gyakorlása. Önellenőrzési készségek és társsal való együttműködés fejlesztése, preferenciák tudatos megfogalmazása

Forrás

7. melléklet: Elektronikai és mechanikai vagyonvédelmi rendszerszerelő c. szakmabemutató film (7 perc 31 mp) – digitális melléklet CD-n; vagy letölthető: http://www.npk.hu/video/index.php

8. melléklet: Vagyonvédelmi rendszerszerelő – feladatlap

A feladat menete

1. Hangolja rá a diákokat a feladatra azzal, hogy megbeszélik a szólás jelentését!
2. További ráhangolásként kérjen a diákoktól példát, hogy milyen módszerekről hallottak, amikkel az emberek lakásuk, házuk biztonságát szeretnék őrizni.
3. Adjon minden diáknak egy feladatlapot, és kérdezzen rá – bizonyosodjon meg –, hogy minden diák érti a kérdéseket, és válaszolnak a megfelelő betűjel beírásával.
4. Ezt követően nézzék meg az Elektronikai és mechanikai vagyonvédelmi rendszerszerelő c. filmet, és a diákok ellenőrizzék – szükség esetén módosítsák – válaszaikat! (Ha szükséges, többször is bemutatható a film.)
5. Ellenőrizzék a válaszokat, amelyek megoldása a következő:
   1. **H**; 2. **I**; 3. **I**; 4. **I**; 5. **I**; 6. **I**; 7. **I**; 8. **H**; 9. **I**; 10. **I**; 11. **I**; 12. **I**; 13. **I**; 14. **I**; 15. **H**; 16. **H**; 17. **H**; 18. **I**; 19. **H**; 20. **I**
6. Teljes csoportban beszéljék végig a kérdéseket, ha több párnál is lát bizonytalanságot!
7. A teljes körös megbeszélés alapján kérjen a diákoktól egy-egy mondatos választ arra, hogy mi a vonzó a szakmában, és mi az, ami miatt nem szívesen választanák!

Megbeszélés/Értékelés

A *8. melléklet*: Vagyonvédelmi rendszerszerelő – feladatlap kerüljön a portfólióba!

Változatok

Ha nehezíteni akarja a feladatot, akkor az eldöntendő kérdések helyett nyitott kérdéseket fogalmazhat meg.

4. FOGLALKOZÁS

Ebgondolat

A szakmacsoporthoz tartozó „kutyás" foglalkozások nélkülözhetetlen társával, a kutyával kapcsolatos ismereteket, a kutyák tanításának alapelveit járja körül a foglalkozás feladatlapok, filmek, internetes információk és kézikönyvek segítségével, csoportmunka keretében.

Időigény

3 x 45 perc

Eszközök

1. CD-lejátszó
2. Kellemes, nyugtató zene
3. Internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek
4. Csomagolópapír
5. Filctollak
6. Kézikönyvek
   - GERENCSÉR FERENC (szerk.) (2008): Magyar közmondások és szólások. Puedlo Kiadó
   - O. NAGY GÁBOR (2007): Magyar szólások és közmondások. Akkord Kiadó

15 perc SZAVAK NÉLKÜL

Érzelmek kifejezése metakommunikatív eszközökkel. Ráhangolódás a napra

Cél

A megérkezés támogatása, az együttlét alaphangulatának megteremtése

A feladat menete

1. Kapcsoljon be kellemes háttérzenét!
2. Kérje meg a diákokat, hogy szabadon mozogjanak a teremben!
3. Mindenki fejezze ki – szavak használata nélkül –, milyen érzésekkel, érzelmekkel van jelen itt és most!
4. Pár perc után állítsa le a zenét, és teljes körben ülve beszéljék meg:
   - Ki milyen eszközökkel élve próbálta meg kifejezni a hangulatát, az érzéseit?
   - Mennyire volt ez könnyű vagy nehéz?
   - Mennyire volt könnyű vagy nehéz kitalálni a másik hangulatát?
   - Milyen jeleket lehetett a legkönnyebben észrevenni, azonosítani?
   - Ez a kommunikációs mód mennyiben hasonlít ahhoz, ahogyan az állatok kommunikálnak?

40 perc EBUGATTA

A kutyával kapcsolatos információk, rendelkezésre álló tudás összegyűjtése csoportmunka segítségével

Cél

Az együttműködés fontosságának felismertetése (a közös tudás ereje), az önbizalom támogatása a már rendelkezésre álló ismeretek azonosítása révén. A hatékony kommunikáció gyakoroltatása a csoportok bemutatói során

Forrás

9. melléket: A kutya története – információs lap
10. melléklet: A kutyafajták csoportosítása – információs lap

A feladat menete

1. Alkosson kiszámolós módszerrel három csoportot! Az „A" és a „C" csoport kapjon egy csomagolópapírt és filctollakat, a „B" csoport tagjai pedig helyezkedjenek el internet-hozzáféréssel és PowerPoint-programmal rendelkező számítógép(ek)nél!
2. A három csoport három eltérő feladatot kap.
   - Az első, „A" csoport tagjai kapjanak egy-egy példányt a *9. melléklet*: A kutya története c. információs lapból! Feladatuk, hogy adjanak címet minden bekezdésnek, és egy-egy mondatban foglalják össze a lényegét! Ezeket írják a csomagolópapírra, majd egyikük mutassa is ezt be az egész osztály előtt!
   - A második, „B" csoport tagjainak adjon egy-egy példányt a *10. melléklet*: A kutyafajták csoportosítása c. információs lapból! Feladatuk, hogy keressenek képeket az egyes kutyafajtákról, és ezekből készítsenek PP-bemutatót! Egy, a csoport által megválasztott személy ezt be is mutatja a teljes osztály előtt.
   - A harmadik, „C" csoport tagjai gyűjtsenek kifejezéseket, szólásmondásokat, amelyekben a kutya vagy az eb szó szerepel! Próbálják meg kitalálni a jelentésüket! (Pl. Kutyául van – rosszul van, kutya meleg van – nagyon meleg van.) Ezeket írják a csomagolópapírra, majd egyikük mutassa is ezt be az egész osztály előtt!
3. A csoportok igény szerint kapjanak 15-20 percet a feladat megoldására!
4. Az előre meghatározott idő elteltével kérje meg a csoportokat az elkészült termékek bemutatására!

Változatok

A feladat differenciálásra is alkalmas. Ebben az esetben a csoportalkotásnál, pl. a kiszámolós módszernél, előre döntse el, kik szerepeljenek egy csoportban – és ők kapjanak azonos számot a kiszámolásnál! A csoportok között a feladat megválasztásával differenciálhat. A legkönnyebb az „A" feladat, a „C" a legnehezebb.

30-35 perc EB URA FAKÓ

A kutyával kapcsolatos szólások és közmondások jelentésének elsajátítása feladatlap, önálló internethasználat és kézikönyvek segítségével

Cél

A szókincs bővítése, árnyalt önkifejezés támogatása, a műveltség szélesítése, a témára történő ráhangolás

Forrás

11. melléklet: Eb ura fakó – kártyák
12. melléklet: Eb ura fakó – feladatlap
13. melléklet: Eb ura fakó – megoldókulcs
GERENCSÉR FERENC (szerk.) (2008): Magyar közmondások és szólások. Puedlo Kiadó
O. NAGY GÁBOR (2007): Magyar szólások és közmondások. Akkord Kiadó

A feladat menete

1. Alakuljanak párok (szükség esetén lehet 3 fős csoport is)!
2. A párok/3 fős csoportok vegyesen kapjanak a 11. melléklet Eb ura fakó – kártyák „A", „B", „C" és „D" változatából! (A pár/3 fős csoport tagjai azonos változatot kapjanak!)
3. A párok/3 fős csoportok tagjai együtt vágják ki a kártyákat, megfelelően illesszék össze őket, majd egymást segítve töltsék ki a *12. melléklet*: Eb ura fakó c. feladatlapot! Erre 15 percük van.
4. Az összcsoportos megbeszélés során az azonos feladatlapot kitöltők közösen mutassák be a szólásokat, közmondásokat! (Ehhez a pedagógusnak segítséget nyújt a *13. melléklet*: Eb ura fakó – megoldókulcs.) Ha valamelyik változatnál kimaradt egy szólás vagy közmondás értelmezése, akkor azt a csoport közösen fejtse meg!
5. Ne felejtsen el a végén rákérdezni, hogy ki tud még további olyan szólásról, közmondásról, amelyben az eb vagy a kutya szerepel, és még nem hangzott el!

Megbeszélés/Értékelés

A *12. melléklet*: Eb ura fakó – feladatlap kerüljön a portfólióba!

Változatok

A feladat nehezíthető azzal, hogy pl. az összes szólásmondás magyarázatát meg kell adni, vagy azzal, hogy egyéni feladatként kapják a diákok.

35 perc KUTYAISKOLA

A kutyák tanítási folyamatának, az operáns kondicionálás alapelveinek megismerése információs lapok és interneten elérhető filmek segítségével

Cél

A lényegkiemelés, önálló információszerzés, asszertív kommunikáció, csoportban végzett problémamegoldás gyakorlása

Forrás

14. melléklet: Kutyaiskola 1. A hagyományos és klikkeres kiképzés – információs lap
15. melléklet: Kutyaiskola 2. A megerősítés értéke és a jutalom viszonylagossága – információs lap
16. melléklet: Kutyaiskola 3. Időzítés – információs lap
17. melléklet: Tanítás klikkerrel c. film – digitális melléklet CD-n
18. melléklet: Kutyatánc c. film – digitális melléklet CD-n

A feladat menete

1. Alakítson három csoportot! A különböző csoportok különböző információs lapot kapjanak!
2. A csoportoknak 20 perc áll rendelkezésükre, hogy feldolgozzák a kapott szöveget, és további 10 perc áll rendelkezésre ahhoz, hogy csomagolópapírra vázlatot, szemléltetést készítsenek. (Itt fontos, hogy aktívan járkáljon a csoportok között, és ahol szükséges, a megértést támogassa – a részmodul elején a Szaktudományi és pedagógiai háttér c. részben írottak alapján. A csoport ismeretében mérlegelje, hogy a pozitív és negatív megerősítés és büntetés fogalmait előzetesen tisztázza-e egy csoportos beszélgetés keretében – a részmodul elején a Szaktudományi és pedagógiai háttér c. részben írottak alapján.)
3. Ezt követően 5-8 percben a diákok elmondják az általuk olvasottak lényegét a csomagolópapírra készített ábra vagy vázlat segítségével.
4. Az egyes beszámolók elhangzása után mutassa be a klikkerrel történő tanítás menetét a nevezett film segítségével! (*17. melléklet*: Tanítás klikkerrel c. film – digitális melléklet CD-n) Ha van rá idő, akkor érdekes lehet az ezzel a módszerrel tanított

produkció bemutatása is (*18. melléklet*: Kutyatánc c. film – digitális melléklet CD-n). Mindkettőhöz internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépre van szükség.

Változatok

Differenciálásra is felhasználható a feladat. A *14. melléklet*: Kutyaiskola 1. A hagyományos és klikkeres kiképzés c. információs lap tartalmazza a legtöbb új fogalmat, míg a *16. melléklet*: Kutyaiskola 3. Időzítés című a leghosszabb.
Ha túlságosan nehéznek ítéli a szövegek feldolgozását, akkor választhatja a *17. melléklet*: Tanítás klikkerrel c. film (digitális melléklet CD-n) közös feldolgozását;
vagy
Önálló kutatómunkaként kiadható, hogy nézzenek utána

a) híres kutyáknak (pl. Mancs, Rin-Tin-Tin, Greyfriars Bobby, Kántor, Smoky);
b) a magyar kutyafajtáknak és történetüknek;
c) milyen kutyafajták alkalmasak kiképzésre, és milyen feladatokra képezhetők!

10 perc NAPZÁRÓ KLIKK-PAKK

A nap feladatainak áttekintése, véleményalkotás

Cél

A nap és részmodul zárása, visszatekintés a napra, saját viszonyulások és a történések tudatosítása

Forrás

19. melléklet: Napzáró klikk-pakk – értékelő lap

A feladat menete

Írja a táblára a részmodul feladatait, és ha szükséges, röviden emlékeztesse a diákokat a feladatokra:

- Szavak nélkül
- Azonosítsuk!
- Csoportosítsunk!
- Beszélő kő
- Fekete-fehér
- Ebugatta
- Eb ura fakó
- Kutyaiskola
- Felügyelő, de nem rendőr
- Az én házam, az én váram

2. Mindenki kapjon egy értékelőlapot (*19. melléklet*: Napzáró klikk-pakk – értékelő lap).
3. Az egyéni kitöltés után osszák meg egymással a legjobbnak ítélt feladat nevét és az indoklást!
4. Ha maradt idő, készíthet a csoport egy oklevelet is a legkedveltebb feladatnak, amit kirakhatnak a terembe.

Megbeszélés/Értékelés

A *19. melléklet*: Napzáró klikk-pakk – értékelő lap kerüljön a portfólióba!

A részmodulban

Ráhangolást szolgáló feladatok:

- Szavak nélkül
- Felügyelő, de nem rendőr
- Az én házam, az én váram

Elsajátítást támogató feladatok:

- Azonosítsuk!
- Csoportosítsunk!
- Ebugatta
- Eb ura fakó
- Kutyaiskola
- Felügyelő, de nem rendőr
- Az én házam, az én váram

Alkalmazást gyakoroltató feladatok:

- Azonosítsuk!
- Csoportosítsunk!
- Beszélő kő
- Fekete-fehér
- Ebugatta
- Eb ura fakó
- Kutyaiskola
- Felügyelő, de nem rendőr
- Az én házam, az én váram
- Napzáró klikk-pakk

ÉRTÉKELÉS

A portfólióba kerüljenek:

- Az Azonosítsuk! c. feladatnál a szakma jellemzéséről írt lap
- *2. melléklet*: Csoportosítsunk! – feladatlap
- *4. melléklet*: Fekete-fehér – feladatlap
- *6. melléklet*: Közterület-felügyelő – feladatlap
- *8. melléklet*: Vagyonvédelmi rendszerszerelő – feladatlap
- *12. melléket*: Eb ura fakó – feladatlap
- *19. melléklet*: Napzáró klikk-pakk – értékelő lap

FORRÁSOK

A tevékenységek szervezésekor további változatosságot biztosíthatunk, ha a SZAKMA projekt módszertárát is alkalmazzuk: http://www.szakma.hu/szakma modszertar/index.php

Álláskereséshez ajánlott internetforrások:
http://www.cvonline.hu/allas/kereskedelem/
www.expressz.hu

Klikkerrel történő képzésről:
http://www.klikker.hu/
http://www.haziallat.hu/kutya/kutyas-sport/klikker-tudas-jutalom/782/
http://hu.wikipedia.org/wiki/Klikker
http://borderbella.uw.hu/text/klikker.htm

Klikkerrel tanított trükkök:
http://dog-dancing.trukkok.hu/klikker.php

Szólások és közmondások:
GERENCSÉR FERENC (szerk.) (2008): *Magyar közmondások és szólások*. Puedlo Kiadó
O. NAGY GÁBOR (2007): *Magyar szólások és közmondások*. Akkord Kiadó
FORGÁCS TAMÁS (2009): *„Állati" szólások és közmondások*. Akadémiai Kiadó

KÉPEK FORRÁSA

14–16. mellékletek
1. kép http://tervueren.centrumnet.hu/tervueren_hirek/mi_is_az_a_klikkerkepzes/&c=addfav&fav=1

1. MELLÉKLET

SZAKMAKÁRTYÁK

Az „Azonosítsuk!", a „Csoportosítsunk!" és a „Fekete-fehér = igen-nem" c. feladatokhoz

Ki kell vágni!

bankőr	biztonságszervező
büntetés-végrehajtási felügyelő	parkolóőr
magánnyomozó	kutyás őr
biztonságtechnikai szerelő, kezelő	tűzoltó

üvegcsiszoló	rendőr
testőr	kéz- és lábápoló, műköröm-építő
vagyonőr	kutyavezető biztonsági őr
díjbeszedő	fodrász
faipari terméktervező	fegyveres biztonsági őr

kozmetikus	temetkezési szolgáltató
honvéd tiszthelyettes	kormányőr
közterület-felügyelő	határrendész
grafológus	ingatlankezelő
köztisztasági munkagép- és járműkezelő	könnyűiparimérnök-asszisztens

munkaelemző	munkavédelmi technikus
pénzszállító	rendezvénybiztosító
sportszerjavító	takarító
társasházkezelő	végrehajtó

2. MELLÉKLET

Csoportosítsunk! – feladatlap

Írd be a szakképzettségek sorszámát a túloldali ábra megfelelő oszlopába!

1. Faipari terméktervező
2. Díjbeszedő-leolvasó
3. Bankőr
4. Fodrász
5 Biztonsági őr
6. Sportszerjavító
7. Grafológus
8. Biztonságszervező
9. Üvegcsiszoló
10. Grafológus szakasszisztens
11. Biztonságtechnikai szerelő, kezelő
12. Könnyűiparimérnök-asszisztens
13. Ingatlankezelő
14. Büntetés-végrehajtási felügyelő
15. Ingatlanközvetítő
16. Ingatlanvagyon-értékelő és közvetítő
17. Elektronikus vagyonvédelmi rendszerszerelő
18. Kéz- és lábápoló, műköröm-építő
19. Érdekérvényesítő
20. Kozmetikus
21. Fegyveres biztonsági őr
22. Takarító
23. Határrendész
24. Takarítógép-kezelő
25. Honvéd tiszthelyettes
26. Társasházkezelő
27. Rendőr
28. Végrehajtó
29. Kormányőr
30. Közterület-felügyelő
31. Kutyás őr
32. Magánnyomozó
33. Mechanikus vagyonvédelmi rendszerszerelő
34. Objektumőr
35. Parkolóőr
36. Pénzszállító
37. Polgári védelmi előadó
38. Rendezvénybiztosító
39. Katasztrófavédelmi, polgári védelmi szervező
40. Testőr
41. Tűzoltó
42. Tűzvédelmi előadó
43. Vagyonőr
44. Ipari üvegműves

Egyéb szolgáltatások szakmacsoport

Kézművesség	Személyi szolgáltatások	Védelmi szakterület

Ez kerüljön a portfóliódba!

3. MELLÉKLET

CSOPORTOSÍTSUNK! – MEGOLDÁS

Egyéb szolgáltatások szakmacsoport

Kézművesség

1. Faipari terméktervező
6. Sportszerjavító
9. Üvegcsiszoló
44. Ipari üvegműves

Személyi szolgáltatások

2. Díjbeszedő-leolvasó
4. Fodrász
7. Grafológus
10. Grafológus-szakasszisztens
12. Könnyűipari mérnökasszisztens
13. Ingatlankezelő
15. Ingatlanközvetítő
16. Ingatlanvagyon-értékelő
18. Kéz- és lábápoló, műkörömépítő
20. Kozmetikus
22. Takarító
24. Takarítógép-kezelő
26. Társasházkezelő
28. Végrehajtó

Védelmi szakterület

3. Bankőr
5. Biztonsági őr
8. Biztonságszervező
11. Biztonságtechnikai szerelő, kezelő
14. Büntetés-végrehajtási felügyelő
17. Elektronikus vagyonvéd. rendszerszerelő
19. Érdekérvényesítő
21. Fegyveres bizt. őr
23. Határrendész
25. Honvéd tiszthelyettes
27. Rendőr
29. Kormányőr
30. Közterület-felügyelő
31. Kutyás őr
32. Magánnyomozó
33. Mechanikus vagyonvéd. rendszerszerelő
34. Objektumőr
35. Parkolóőr
36. Pénzszállító
37. Polg. védelmi előadó
38. Rendezvénybiztosító
39. Katasztrófavédelmi, polg. véd. szervező
40. Testőr
41. Tűzoltó
42. Tűzvédelmi előadó
43. Vagyonőr

4. MELLÉKLET

Fekete-fehér – feladatlap

Fekete – nem	Fehér – igen

Ez kerüljön a portfóliódba!

6. MELLÉKLET

Közterület-felügyelő – feladatlap

Válaszolj a film alapján az alábbi kérdésekre!

1. Milyen iskolai végzettség és képzettség szükséges a szakma megszerzéséhez?

   .....

2. Milyen jellemzői vannak a szakmának a film alapján, amelyek

   vonzóak .....

   nem vonzóak .....

Saját kérdések:

1. kérdés .....

   Válasz: .....

   .....

2. kérdés .....

   Válasz: .....

   .....

3. kérdés .....

   Válasz: .....

   .....

4. kérdés .....

Válasz: .....

.....

5. kérdés .....

Válasz: .....

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

8. MELLÉKLET

Vagyonvédelmi rendszerszerelő – feladatlap

Az első oszlopba írd be, hogy szerinted igaz (I) vagy hamis (H) az állítás!

A film megtekintése után módosíthatod eredeti válaszodat – a második oszlopba írd a módosított választ!

.... 1. Kell autóvezetői engedély.

.... 2. Falat is kell vésnie.

.... 3. Zárak és rácsok felszerelésével is foglalkozik.

.... 4. Tűzriasztó rendszereket telepít.

.... 5. Videokamerás és zártláncú tévémegfigyelő rendszereket telepít.

.... 6. Jól kell tudnia műszaki rajzot olvasni.

.... 7. Valós veszélyt jelent munkájában az áramütés.

.... 8. A telepített rendszerek szervizelése már más szakember feladata.

.... 9. Feladata megítélni a mechanikai vagyonvédelmi rendszerek hatékonyságát.

.... 10. Alapszinten kell tudnia programozni az eszközöket.

.... 11. Alapszinten értenie kell a fa- és a fémmegmunkáláshoz is.

.... 12. Műszaki rajzokat kell készítenie.

.... 13. A védelmi rendszerek tervezésével is foglalkozik.

.... 14. Magas szintű számítástechnikai ismeretek szükségesek.

.... 15. A létra nem tartozik a munkaeszközei közé.

.... 16. Csak zárt helyiségben dolgozik.

.... 17. Elsősorban a mechanikával és technikával foglalkozik, ezért nem fontos a jó kommunikáció.

.... 18. Adott esetben 24 órás szolgálatot ad.

.... 19. A műszaki rajz és utasítások pontos követésére van szükség, és nincs helye a kreativitásnak.

.... 20. Csak felnőttoktatás keretében szerezhető meg a képesítés.

Ez kerüljön a portfóliódba!

9. MELLÉKLET

A kutya története – információs lap

Adj címet az egyes részeknek! Fogalmazd meg egy-egy mondatban minden rész lényegét!

I. .....

A **kutya** vagy **eb** (*Canis lupus familiaris*) ujjon járó ragadozó állat, a farkas (*Canis lupus*) háziasított alfaja. Az egyetlen olyan állatfaj, amely latin nevében megkapta a *familiaris*, azaz a *családhoz* tartozó jelzőt.

Ezenkívül tágabb értelemben kutyának neveznek a kutyafélék (*Canidae*) családján belül több más fajt is: ilyenek például a kisfülű kutya, a nyestkutya,az afrikai vadkutya vagy hiénakutya. A háziasított kutyát mindezektől a **házikutya** elnevezéssel különböztetik meg. A továbbiakban „kutya" alatt a házikutya értendő.

.....

.....

.....

II. .....

A kutya a farkas háziasításával jött létre, amint azt DNS-adatok is bizonyítják. A háziasítás kezdetének időpontját általában 10 000–100 000 évvel ezelőttre teszik. A legkorábban háziasított állat, egy 14 000 évvel ezelőtti lelet is létezik (Oberkassel, Németország), ami valószínűleg egy kutya állkapocscsontja. A legtöbb lelet azonban Izraelből és Palesztina területéről származik. A koponyaszerkezet alapján viszont a kelet-ázsiai kialakulás is lehetséges. Az mára már bizonyos, hogy a kutya kizárólagos őse a farkas.

.....

.....

.....

III. .....

A kutyáknál megkülönböztetik a két vagy több fajtának a kereszteződéséből származó keverékeket és a fajtatiszta egyedeket. Utóbbiakat törzskönyvi nyilvántartásba veszik. Az azonos fajtájú egyedeket közös külső és belső jellemzők kötik össze a közös származáson kívül. A fajtajellemzők némelyike negatívan hathat a kutya egészségére – például a spánielek hosszú füle gyakran fülgyulladást okoz. Más külső jellemzők egyenesen genetikai rendellenességként foghatók fel, például a bulldogok állkapcsa, a meztelenkutyák szőrtelensége vagy a tacskók rövid lába.

.....

.....

.....

IV. .....

A házikutyának napjainkban több mint 300 fajtáját ismerjük, amelyeket a zoológusok egyetlen fajba sorolnak. A faj tudományos neve: *Canis familiaris*.

A házikutyákat sokféleképpen csoportosítják, de szinte mindig a használati cél szolgál a rendszerezés alapjául. Bár számos fajtát ma már inkább csak kedvtelésből tartanak, eredetileg szinte mindegyiküket valamilyen különleges feladatra tenyésztették ki. Ilyenek többek között a terelés, a vadászat vagy őrző-védő munka. Ennek megfelelően alakult az egyes fajták vérmérséklete, felépítése és viselkedése. Mindezek alapján hat csoportba soroljuk a kutyafajtákat.

.....

.....

.....

Forrás: http://hu.wikipedia.org/wiki/Kutya#A_kutya_t.C3.B6rt.C3.A9nete

10. MELLÉKLET

A kutyafajták csoportosítása – információs lap

Keressetek képeket az említett kutyafajtákról, és mutassátok be egy PowerPoint-bemutatón a fajtacsoportokhoz tartozó kutyák képét!

I. Kopók, Agarak

Feltehetően a legősibb kutyafajták, amelyek a vad felhajtásában segédkeztek az embernek. Közéjük tartoznak a kutyafélék családjának leggyorsabb tagjai: a nemes vonalú, „szemmel" vadászó perzsa és angol agarak. A többnyire rövid szőrű kopókat – így például az angol vérebet – kitűnő szimatukért tenyésztik. Például erdélyi kopó, afgán agár, basset hound, ír farkaskutya.

II. Munkakutyák

Szerte a világon számos feladat ellátására képeztek ki kutyákat: szánhúzásra a havas, jeges területeken; épületek, állatok őrzésére; hegyi és vízi mentésre. A csoportba tartozó fajták többnyire nagy testűek, tanulékonyak, intelligensek. Például alaszkai malamut, uszkár, komondor, kuvasz, dalmata, bulldog, német dog.

III. Pásztorkutyák

A kutyafajták igen régi csoportja, hiszen már sok évszázaddal ezelőtt alkalmazták őket nyájak, csordák terelésére. Többnyire szarvasmarhák és birkák, ritkábban szarvasok, sőt baromfi őrzésében is segédkeztek. A jó pásztorkutyák szemmel tartják a jószágot, és visszaterelik az elkóborolt állatokat anélkül, hogy sérülést okoznának nekik. Tenyésztésük egymástól elszigetelt helyeken történt, ez tükröződik a mai fajták sokszínűségében is. Mozgékony, tanulékony, többnyire különleges szőrzetű állatok. Például német juhászkutya, óangol juhászkutya, border collie, pumi, puli, skót juhászkutya.

IV. Társasági kutyák

A királyi udvaroknál kezdődött, és évszázadokon át népszerű, divatos elfoglaltság volt a kutyák kedvencként, ölebként való tartása. A csoportba tartozó fajták általában szelídek és apró termetűek. Például német spicc, mopsz, pekingi palotakutya.

V. Terrierek

Nagy-Britanniából származó kutyafajták. Zömüket az előző évszázadban tenyésztették ki. Kistermetű, szívós, élénk, szinte fáradhatatlan állatok. Rendkívül kíváncsi természetűek, nagy élvezettel kutatják környezetüket. Első osztályú kotorékebek, azaz a föld alól is kiássák, kiűzik, majd a kopók elé hajtják a rókákat és a rágcsálókat. Ragaszkodó természetüknek köszönhetően népszerű kedvencek.

VI. Vadászkutyák

Az emberrel közvetlen közelségben dolgozó, érzékeny, engedelmes, tanulékony állatok. Közéjük tartoznak többek között a vizslák, a spánielek, a szetterek és a retrieverek. Sokféleképpen segíthetik a vadászok munkáját: nyomon követik vagy jelzik a vadat, majd elhozzák a zsákmányt. Például német vizsla, magyar vizsla, ír szetter, spánielek, retrieverek, labrador.

Forrás: http://pufoka84.web.elte.hu/kutya/rendez_csop.html

11. MELLÉKLET

Eb ura fakó – kártyák

„A"

Ki kell vágni!

A kutya ugat,	az nem harap.
Akinek nincs kutyája,	a karaván halad.
Amelyik kutya ugat,	az ugatásba.
Bizonytalan, mint	a kutyát.
Amikor a farok csóválja	maga ugat este.
Bánja, mint a kutya,	a kutya vacsorája.
Belejött, mint kiskutya	amelyik hetet kölykezett.

„B”

Ki kell vágni!

Ebek harmincadjára	ebül vész.
Eben gubát	Budán kutyavásár.
Ebül szerzett jószág	kölyke.
Egyik kutya,	mint a sánta kutyát.
Egyszer volt	jut.
Ez is csak a mi kutyánk	másik eb.
Hamarabb utolérik a hazug embert,	cserél.

„C”

Ki kell vágni!

Késő bánat	szalonna.
Köti az ebet	szájából húzták volna ki.
Kutyaharapást	ebgondolat.
Kutyaugatás nem hallatszik	a Holdat.
Kutyából nem lesz	a karóhoz.
Mintha a kutyák	a mennybe.
Ugatja, mint kutya	szőrivel.

„D”

Ki kell vágni!

Nem csak egy tarka kutya	fakó!
Pénz beszél,	agarakkal!
Hátrább az	dér!
Itt van a kutya	van a világon.
Jön még kutyára	beforr.
Eb ura	kutya ugat.
Ebcsont	elásva.

12. MELLÉKLET

Eb ura fakó – feladatlap

Válaszd ki a számodra legérdekesebb öt szólásmondást, és írd ide a jelentésüket!

1. Szólásmondás: .....

.....

Jelentése: .....

.....

2. Szólásmondás: .....

.....

Jelentése: .....

.....

3. Szólásmondás: .....

.....

Jelentése: .....

.....

4. Szólásmondás: .....

.....

Jelentése: .....

.....

5. Szólásmondás: .....

.....

Jelentése: .....

.....

Ha eszedbe jut még hasonló „kutyás” szólásmondás, azt írd ide! (Ha tudod a jelentését is, azzal együtt!)

.....

.....

.....

.....

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!

13. MELLÉKLET

EB URA FAKÓ – MEGOLDÓKULCS

Az „A" kártyák helyes párosítása

1. A kutya ugat, a karaván halad.
2. Akinek nincs kutyája, maga ugat este.
3. Amelyik kutya ugat, az nem harap.
4. Bizonytalan, mint a kutya vacsorája.
5. Amikor a farok csóválja a kutyát.
6. Bánja, mint a kutya, amelyik hetet kölykezett.
7. Belejött, mint kiskutya az ugatásba.

A „B" kártyák helyes párosítása

1. Ebek harmincadjára jut.
2. Eben gubát cserél.
3. Ebül szerzett jószág ebül vész.
4. Egyik kutya, másik eb.
5. Egyszer volt Budán kutyavásár.
6. Ez is csak a mi kutyánk kölyke.
7. Hamarabb utolérik a hazug embert, mint a sánta kutyát.

A „C" kártyák helyes párosítása

1. Késő bánat ebgondolat.
2. Köti az ebet a karóhoz.
3. Kutyaharapást szőrivel.
4. Kutyaugatás nem hallatszik a mennybe.
5. Kutyából nem lesz szalonna.
6. Mintha a kutyák szájából húzták volna ki.
7. Ugatja, mint kutya a Holdat.

A „D" kártyák helyes párosítása

1. Nem csak egy tarka kutya van a világon.
2. Pénz beszél, kutya ugat.
3. Hátrább az agarakkal!
4. Itt van a kutya elásva.
5. Jön még kutyára dér!
6. Eb ura fakó!
7. Ebcsont beforr.

14. MELLÉKLET

Kutyaiskola 1. A hagyományos és klikkeres kiképzés – információs lap

A következőkben azon fontos fogalmak találhatók, amelyek pontos ismerete fontos lehet a kutyakiképzési módszerek – különösen a klikkeres kiképzés – megértésében.

Akkor kezdjük néhány „száraz" meghatározással!

- Viselkedés: Bármely dolog, amit a kutya tesz (pl. ül, pórázon sétál, ugat, szagol stb.).
- Kiképzés: Azon folyamat, amely során azt szeretnénk elérni, hogy a kutya – különféle jelekre – számunkra szükséges, hasznos viselkedéseket produkáljon, illetve nekünk nem tetsző viselkedéseket pedig egyáltalán ne produkáljon.
- Megerősítés: A kutya környezetében egy inger megjelenése vagy eltűnése, melyek hatására az ingert közvetlenül megelőző viselkedés jövőbeni gyakorisága NÖVEKSZIK.
- Büntetés: A kutya környezetében egy inger megjelenése vagy eltűnése, melyek hatására az ingert közvetlenül megelőző viselkedés jövőbeni gyakorisága CSÖKKEN.
- Jutalom: Valami – a kutya számára kellemes –, amit szeretne megszerezni vagy elérni.
- Averzív inger: Valami – a kutya számára kellemetlen –, amit el akar kerülni.

Fontos észrevennünk, hogy a fenti meghatározások jelentősen eltérnek a szó köznapi értelmétől. Mind a megerősítést, mind a büntetést az határozza meg, hogy a vele összekapcsolódó cselekvés később sűrűbben (= megerősítés) vagy ritkábban történik (= büntetés); és nem az, hogy a kutya számára az kellemes vagy kellemetlen.

A klikkeres kiképzési módszer a tanítás során elsősorban jutalmak adását, kisebb mértékben a kellemetlen, averzív ingerek megszüntetését használja, valamint a helyes viselkedések megjelölésére kondicionált megerősítést alkalmaz, azaz a klikker hangjához társított jutalmat. Az úgynevezett „hagyományos" képzési módoktól abban tér el, hogy a kiképzők nem adnak kellemetlen, averzív ingert, és nem használják a kellemes ingerektől, jutalmaktól való megfosztást sem.

Forrás: http://www.klikker.hu/tanuljunk/48-az-operans-tanulasrol-es-kikepzesrol

15. MELLÉKLET

Kutyaiskola 2. A megerősítés értéke és a jutalom viszonylagossága – információs lap

A megerősítés az a folyamat, amikor a kutya környezetében egy inger megjelenésének vagy eltűnésének hatására az ingert közvetlenül megelőző viselkedés jövőbeni gyakorisága NÖVEKSZIK.

A megerősítés fontos alapeleme a kiképzésnek, ezért érdemes elgondolkodnunk, hogy mi is az valójában.

Az első és legfontosabb szabály, amit mindig érdemes észben tartanunk: azt, hogy mi számít megerősítésnek, soha nem a kiképző, hanem mindig az alany határozza meg. Hiába gondoljuk, hogy bizonyos dolgoknak működniük kellene, ha az az alany számára mégsem annyira jó vagy kívánatos a valóságban. Például hiába döntjük el, hogy márpedig mi simogatással fogjuk jutalmazni a kutyát, ha a kutya számára az adott körülmények között ez nem jelent megerősítést. A másik érdekes tény, hogy az alany számára a megerősítés és a jutalom viszonylagos.

Ugyanaz a fizikai inger:

- Különféle élőlényekre fajtájuktól függően másként hathat. Az eső például a kacsák számára kellemes élmény, míg a macskáknak kifejezetten büntetést jelent.
- Ugyanazon fajon belül az egyes egyedek között is jelentős különbségek lehetnek. Pl. bizonyos kutyák szívesen labdáznak, míg mások nagyon szeretnek enni.
- Ugyanazon egyed esetén is nagyban különbözhet az aktuális fizikai állapottól. Pl. egy jóllakott kutya már nem akar annyira enni, vagy egy elfáradt nem akar már annyira labdázni.

- Ugyanazon egyed ugyanolyan fizikai állapotban is viselkedhet különbözően az adott ingerre, ha a külső fizikai környezet különböző. Pl. a lakás nyugalmában egy jutalomfalat komoly megerősítés lehet, ugyanakkor ugyanez a falat az utcán, amikor más kutyák játszanak a közelben, már lehet, hogy semmit sem ér.

Forrás: http://www.klikker.hu/tanuljunk/48-az-operans-tanulasrol-es-kikepzesrol

16. MELLÉKLET

Kutyaiskola 3. Időzítés – információs lap

Akár megerősítésről, akár büntetésről beszélünk, az időzítés emberek és állatok életében egyaránt nagyon fontos. Ahogy azt már tudjuk, egy viselkedés akkor változik meg, ha annak következményei arra ösztönöznek minket (tehát ha belenyúlok egy darázsfészekbe és összecsipkednek a darazsak, legközelebb nem fogok belenyúlni). Ehhez azonban szükség van arra, hogy felismerjük a viselkedés és a következmény közötti összefüggést (a darázsfészekbe nyúlás és a csípések közti összefüggést). Természetesen minél rövidebb idő telik el a viselkedés és a következmény között, annál nagyobb az esély arra, hogy felismerjük az összefüggést. Hiába gondoljuk azt, hogy megjutalmaztunk vagy megbüntettünk valamilyen viselkedést, ha azt az alany nem ismeri fel. Nemcsak az állatok esetében, de az emberek esetében is gyakran rosszkor jutalmazunk és büntetünk.

Nagyon sok gazda meg van győződve róla, hogy ha este hazamegy a munkából és megveri a kutyát, mert az szétrágta a kanapét, akkor a kutya tudja, hogy miért kapja a büntetést. De tényleg tudja? Természetesen szó sincs róla. Képzeljük el a következő szituációt: Anna férjhez megy egy idegen országból származó férfihoz. Nyelvi nehézségeik vannak, Anna egyszerűen nem érti, amit a férfi mond és mutogat. A férj egy szép napon hazatér, belép a konyhába, majd ütni kezdi a főhősünket, miközben dühösen üvöltözik. Anna körülnéz, és ez a látvány fogadja: ebéd a tűzhelyen, mosatlan edények a mosogatóban, nyitva van az ablak, világít a lámpa. Rájön-e, hogy miért kapja a verést?

Szerinted mi volt az ok? Tippelj, és csak utána olvass tovább!

Gondolom, az a legvalószínűbb, hogy azért mert nincs elmosogatva. Pedig lehet, hogy Anna azért kapta, mert csirkét főzött, holott a csirke a férj országában szent állat. Vagy azért, mert még nincs megterítve. Vagy azért, mert ki van nyitva az ablak, és az ételbe repülhetnek a bogarak... Vagy netán azért, mert pazarolja az áramot? És mi van, ha nincs is összefüggés a konyhával, csak nem mosolygott elég szépen vagy éppen túlságosan is?

A fenti példa érzékelteti, hogy miért nem egyértelmű a kutyának, hogy miért kapja a büntetést vagy persze a jutalmat. Viszont, minthogy a kutyák nagyon jó megfigyelők, ezért képesek felismerni, hogy milyen körülmények között kapnak ki. Például, ha a szemét kiborult. De hogy azt ő borította volna ki? Ugyan, hol van az már!

Nia, a kutyánk nagyon éhenkórász, ezért ha az asztalon ételt hagyok, elöl hagyok szemetet, akkor azt a távollétemben mindig széttúrja. Kiskorában kapott is ezért párat (persze miután hazaértem), de azóta inkább fokozottan figyelek arra, hogy eltegyem az ínyencségeket. Egy szép napon Niával elmentünk valahová, a kisfiam meg közben otthon maradt, és jó nagy rendetlenséget csinált. Hazaértünk, láttuk a rendetlenséget, de vissza is fordultunk a kocsiban maradt holmikért. Közben Nia a lakásban maradt. Nagyon rövid ideig voltunk távol, csak felkaptuk a cuccokat és felcipeltük. A látvány semmiben sem változott, de Nia az ajtóban fogadott a „bűntudat" minden jelével, miközben ő nem csinált semmit. Csak megtanulta, hogy régebben mindig akkor kapott nyaklevest, ha szét volt túrva a lakás.

Az, hogy mi miért történik, az a kutyáknak nem is olyan egyértelmű. Sem akkor, amikor büntetünk, sem pedig a jutalmazás során, hacsak nem rövidítjük le a viselkedés és a következmény közötti időt a lehető legrövidebbre. Ennek érdekében születtek különböző kiképzési módszerek és eszközök, így a megerősítésre a klikker.

A klikkerezés azért olyan hatékony, mert képes áthidalni a viselkedés és a megerősítés (jutalomfalat adása) közötti időt. Tehát a klikkerezésnél figyeljünk rá, hogy lehetőleg mindig a viselkedés közben klikkerezzünk!

Forrás: http://www.klikker.hu/tanuljunk/78-idozites

19. MELLÉKLET

Napzáró klikk-pakk – értékelő lap

1. Írd a feladatok sorszámát a megfelelő kijelentés mellé! Egy sorszámot több oszlopba is írhatsz!

   1. Szavak nélkül
   2. Azonosítsuk!
   3. Csoportosítsunk!
   4. Beszélő kő
   5. Fekete-fehér
   6. Ebugatta
   7. Eb ura fakó
   8. Kutyaiskola
   9. Felügyelő, de nem rendőr
   10. Az én házam, az én váram

Kijelentés	A feladatok sorszáma
1. Új információkat kaptam.	.....
2. Biztosabbá tette a tudásomat.	.....
3. Segített dönteni abban, hogy mi érdekel.	.....
4. Érdekes dolgokat tudtam meg.	.....
5. Társaimat jobban megismertem általa.	.....
6. Hasonló feladatot szívesen végeznék máskor is.	.....

2. Minden jel mellé legalább egy feladat sorszáma kerüljön! Indokold döntésedet!

A feladat(ok) sorszáma: .....

Mert: .....

.....

A feladat(ok) sorszáma: .....

Mert: .....

.....

A feladat(ok) sorszáma: .....

Mert: .....

.....

Ez kerüljön a portfóliódba!